

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma / Kasvatus ja perhetyö

Kirsti Järvinen

ORPHANS AND VULNERABLE CHILDREN'S SUPPORT PROJECT -
HANKESUUNNITELMA – ORPOJEN JA HAAVOITTUVAISTEN LASTEN
TUKIPROJEKTI LÄNSI-KENIAN BUSIASSA

Opinnäytetyö 2011

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

JÄRVINEN, KIRSTI

OVC SUPPORT PROJECT –hankesuunnitelma
ORPOJEN JA HAAVOITTUVAISTEN LASTEN
TUKIPROJEKTI LÄNSI-KENIAN BUSIASSA

Opinnäytetyö

62 sivua + 9 liitesivua

Työn ohjaaja

lehtori Harri Mäkinen

Toimeksiantaja

Kenfin Bridge ry.

Elokuu 2011

Avainsanat

kehitysyhteistyö, aids, Kenia, koulutus, lapsityö

Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä hankesuunnitelma Kenfin Bridge ry:n käyttöön. Hankesuunnitelman sisältönä on kolmivuotinen kehitysyhteistyöprojekti Kenian Busiaan.

Toteutuessaan hanke tukee kaikkiaan 200 hiv/aids-orpoa kolmen vuoden aikana Busian kaupungissa Länsi-Keniassa. Keskeinen ongelma on orpojen määrän huomattava kasvu. Hankkeen välittömänä tavoitteena on lasten koulunkäynti. Konkreettisine toimenpiteinä hankitaan koulupuku ja -tarvikkeet. Tyttöjen koulunkäyntiä lisätään antamalla heille kuukautissuojia. Kouluruokailua ja välipalaa tuetaan. Perheiden ruoantuotantoa ja toimeentuloa parannetaan lahjoittamalla siemenlajitelma viljelyä varten sekä vuohi. Samalla kehitetään yhteisöllisyyttä kylässä. Projekti toteutetaan asteittain: ensimmäisenä vuonna tuen piiriin otetaan 80 lasta ja 16 perhettä, toisena vuonna tuen piirissä on 200 lasta ja 40 perhettä ja kolmantena vuonna 120 lasta ja 24 perhettä. Lapset ja perheet ovat näin kukin tuen piirissä kahden vuoden ajan. Projektivastaavat koulutetaan hankkeen johtamiseen ja vapaaehtoistyöntekijät (kylätyöntekijät) voimaannuttamaan perheitä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Care

JÄRVINEN, KIRSTI

Orphans and Vulnerable Children´s Support Project
Plan in Busia, Kenya

Bachelor´s Thesis

62 pages and 9 pages of appendices

Supervisor

Harri Mäkinen, Senior Lecturer

Commissioned by

Kenfin Bridge ry.

August 2011

Keywords

development aid, aids, Kenya, education, child
welfare

The purpose of this bachelor´s thesis was to do the project plan for Kenfin Bridge Association. The three-year-project-plan contains development cooperation project which will be implemented in Kenya, town called Busia.

When the project is implemented during three years in Busia in Western-Kenya it will support 200 orphans who have been affected by hiv/aids. The central problem is the increased amount of orphans. The immediate objective of the project is to give children the possibility to go to school, and one of the concrete measures is to get a school uniform and supplies. The girls will also get ecological sanitary towels so they can stay at school in spite of the periods. The children will get lunch and snack at school. In order to get better nourishment and livelihood families will get seeds for their own patches as well as a goat, and at the same time the sense of community will be developed in the village. The project is implemented gradually: the first year support will be given to 80 children and 16 families, the second year support 200 children and 40 families and the third year support will be given to 120 children and 24 families. Each child and her/his family will be in the project for two years. The management of the project will achieve training and education to direct the project while the voluntary workers will get education to empower families.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	HANKEIDEAN SYNNYSTÄ HANKESUUNNITTELUPROSESSIIN	8
	2.1 Kenfin Bridge -kansalaisjärjestön perustaminen	9
	2.2 Kenfin Bridge -kansalaisjärjestötoiminnan kolme ensimmäistä vuotta	9
	2.3 Hankkeen tausta ja tarve	11
	2.4 Hankesuunnittelun aloitus – ongelmista tavoitteisiin	12
	2.5 Ratkaisumallien arviointia ja työkenttään tutustumista Keniassa	13
	2.6 Hankesuunnitelman laadinnasta hanketukihakemukseen	13
3	KÖYHYYS JA MUUT KESKEISET ONGELMAT HANKKEEN TAUSTALLA	15
	3.1 Globalisaatio ja moniulotteinen köyhyys	17
	3.2 Sosiokulttuurinen köyhyys – köyhyys Afrikassa, Keniassa	18
	3.3 Hiv/aids-ongelma	19
	3.4 Orpolapset vailla koulutusta ja huolenpitoa	20
4	KEHITYSYHTEISTYÖ SUOMEN JA KENIAN VÄLILLÄ	23
	4.1 Suomen kehityspoliittinen ohjelma 2007	23
	4.2 YK:n vuosituhattavoitteet	24
	4.3 Kestävä kehitys	25
	4.4 Gender-ohjelma	26
	4.5 Suomen ja Kenian välinen kehitysyhteistyö	27
	4.6 Muita aikaisempia hankkeita ja niiden vahvuuksia tai heikkouksia	28
5	ORPHANS AND VULNERABLE CHILDREN'S SUPPORT PROJECT - HANKESUUNNITELMA	29

5.1 OVC-tukihanke ja kehittämisprosessin tehtävät	31
5.2 Lasten koulunkäynnin mahdollistaminen ja perheiden tuki	32
5.3 Etelän yhteistyökumppani JECC	33
5.4 Kumppanin valintaperusteet ja sen oma panostus hankkeeseen	34
5.5 Muut hankkeen yhteistyötahot	35
5.6 Hankkeen tausta, vaikuttavuus ja kestävyys	38
5.6.1 Paikallinen toimintaympäristö	38
5.6.2 Riskit ja mahdollisuudet	39
5.6.3 Hankevastuun siirto paikallisille ja sen vaikuttavuus ja kestävyys	40
5.7 Välittömät ja välilliset hyödynsaajat	42
5.8 Hankkeen kehitystavoitteet, tulokset ja Familyfile-seurantajärjestelmä	43
6 HANKKEEN TOTEUTUSSUUNNITELMA JA -AIKATAULU (VUOSITASO)	45
6.1 Toimenpiteet, joilla tuloksiin ja välittömiin tavoitteisiin pyritään sekä työsuunnitelma	45
6.2 Hankkeen toteutus- ja seurantaorganisaatio sekä vastuunjako	48
7 HANKKEEN SEURANTA, RAPORTOINTI JA ARVIOINTI	49
7.1 Hankkeen tiedonkeruu ja seurantamenettely Suomessa ja Keniassa	49
7.2 Hankkeen paikalliskulujen kirjanpidon ja tarkastuksen järjestäminen	49
7.3 Väliarviointi ja evaluointi hankkeen päätyttyä	50
8 HANKKEEN BUDJETTI JA RAHOITUSSUUNNITELMA	50
9 HANKKEEN KEHITYSPOLIITTISET PÄÄMÄÄRÄT JA LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT	52
10 PALAUTETTA HANKESUUNNITELMASTA	53
11 HANKESUUNNITTELUPROSESSIN HAASTEET JA POHDINTAA	54
LÄHTEET	60

LIITTEET

Liite 1. Hankesuunnitelma Project Plan 24.1.2011 -kuvio

Liite 2. Projektiorganisaatio – Project Organisation 30.1.2011 -kuvio

Liite 3. Familyfile-lomake – OVC Registeration Form

Liite 4. OVC Support Project -toteutussuunnitelma ja -aikataulu 2012

1 JOHDANTO

Kansalaisjärjestöillä on keskeinen rooli Suomen tekemässä kehitysyhteistyössä. Ensimmäisinä kehitysyhteistyön tekijöinä voidaan pitää lähetysaarnia, jotka lähtivät jo 1850-luvulla nykyisen Namibian pohjoisosiin. Itse olen tutustunut avustustyöhön paikallisseurakunnassa erilaisissa vapaaehtoistoimissa. Siellä olen kohdannut lähetystyöntekijöitä ja tutustunut heidän toimintaansa. Sosionomiopintojeni alussa, keväällä vuonna 2008, tutustuin Katriina Haarasiltaan (nykyinen Mwaramwendo), joka etsi perustajajäseniä yhdistykseen, joka alkaisi tukea kenialaisen orpokodin lapsia. Näin aloin kiinnostua afrikkalaisten lasten ja naisten asemasta. Mitä pitemmälle pääsin, sitä enemmän alkoi tuntua, että minunkin pitäisi tehdä jotain afrikkalaisten lasten hyväksi. Niin tein päätöksen lähteä mukaan yhdistyksen perustamiseen. Ajattelin, että sosionomiopinnoista voisi olla hyötyä avustustyössä ja avustustyöstä saattaisi nousta aiheita opinnäytetyöhön.

Vuoden 2008 keväällä olin mukana perustamassa Kenfin Bridge ry -kansalaisjärjestöä, joka mm. auttaa ja tukee orpoja ja haavoittuvaisia lapsia sekä heidän perheitään Länsi-Kenian Mbalessa ja Busiassa. Opinnäytetyöni tavoitteena on tehdä hankesuunnitelma, jonka avulla järjestö hakee kehitysyhteistyövaroja Suomen ulkoasiainministeriöltä hankkeen toteuttamista varten vuosina 2012–2014. Tarve hankesuunnitelman tekemiseen on noussut kenialaisilta yhteistyökumppaneilta, jotka kamppailevat orpolasten määrän jatkuvan kasvun ja hiv/aids-ongelman pysäyttämiseksi. Orpokotien sijaan lapsien toivotaan kasvavan mieluummin perheissä. Orphans and Vulnerable Children´s Support Project -hankkeen (OVC-hanke) tarkoitus on tukea lasten hyvinvointia lisäksi perheen sekä koko kyläyhteisön hyvinvointia niin, että vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja kestäviä. Hankkeen pitkän tähtäimen kehitystavoitteena on köyhyyden väheneminen ja osallisuuden lisääntyminen. Käytännön keskeisinä keinoina ovat lasten kouluun pääsyn mahdollistaminen ja vanhempien tai muiden perheen kasvatusvastuussa olevien henkilöiden voimaannuttaminen arjessa selviämiseen esimerkiksi psykososiaalisen tuen avulla.

Opinnäytetyön tarkoituksena on aikaansaada hankesuunnitelma, joka saa ulkoasiainministeriön hanketuesta päättävät tahot vakuuttumaan OVC-hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta ja myöntämään rahoituksen sille. Hankesuunnitelma opinnäytetyön muodossa saattaa tarjota apua myös järjestöille, jotka vasta harkitsevat hankesuunnitelman tekoa ja haluavat perehtyä suunnitelman tekoprosessiin ennakolta. Työstä saa kokonaiskuvan hankesuunnittelun vaiheista ja kehitysyhteistyöhön olennaisena osana liittyvistä teemoista.

Opinnäytetyön aluksi lähden liikkeelle hankeidean synnystä ja Kenfin Bridge -yhdistyksen historian kulusta aina hankesuunnitteluprosessin etenemisen vaiheisiin. Sen jälkeen käyn läpi keskeisiä ongelmia, joihin hankkeen avulla pyritään vaikuttamaan, sekä Suomen ja Kenian välistä kehitysyhteistyötä ja siihen liittyviä keskeisiä teemoja kuten köyhyyttä ja hiv/aids-ongelmaa. OVC-hankesuunnitelman sisältökuvauksen jälkeen ovat vuorossa hankkeen toteutussuunnitelma ja vuositasoinen aikataulu sekä seuranta-, raportointi- ja arviointiosuudet. Näiden jälkeen esitän hankkeen budjetin rahoitussuunnitelmien sekä hankkeeseen liittyvät kehityspoliittiset päämäärät ja läpileikkaavat teemat. Edellä mainitut teemat hankkeen sisältökuvauksen lisäksi ovat niitä tärkeitä asiakokonaisuuksia, jotka pitää löytyä ulkoasiainministeriölle suunnatussa hankesuunnitelmasta (Hanketuen käsikirja, Osa I 2005, s. 24). Opinnäytetyön loppuun olen koonnut keskeistä palautetta hankesuunnitelmasta ja pohdintaa hankesuunnitteluprosessista ja erityisesti sen haasteista.

2 HANKEIDEAN SYNNYSTÄ HANKESUUNNITTELUPROSESSIIN

Hankesuunnittelu on monivaiheinen ja pitkä prosessi. Intensiivinen hankesuunnittelu alkoi syksyllä 2009 Suomessa. Ensimmäisenä vaiheena oli suunnitteluajataulun laadinta ja hankkeen tavoitteiden määrittelyminen etelän kumppaneiden antamien taustatietojen ja ongelma-analyysien avulla sekä Kehitysyhteistyön palvelukeskuksen (Kepa) Hankesuunnittelun perusteet -kurssin käyminen. Toinen vaihe keskittyi ratkaisumallien etsimiseen ja alustavan hankesuunnitelmaluonnoksen laatimiseen sekä muihin vastaaviin hankkeisiin tutustumiseen. Kolmas vaihe sisälsi Kenian Busiassa ja Mbalessa käynnit ja hankekumppanien kanssa neuvottelun. Samalla kartoitettiin paikalli-

sia hankeyhteistyökumppaneita. Neljännessä vaiheessa, syksyllä 2010, oli ratkaisun aika, jolloin syntyi päätös toteuttaa hanke Busiassa. Sen jälkeen, keväällä 2011, alkoi viides ja viimeinen vaihe eli hankesuunnitelman viimeistely, johon sisältyi budjetointia ja rahoitussuunnittelua sekä aikataulujen ja käytännön toteutuksen täsmentämistä.

2.1 Kenfin Bridge -kansalaisjärjestön perustaminen

Yhdistyksen puheenjohtaja Katriina Mwaramwendo tutustui vuonna 1996 kenialaiseen opiskelijaan Englannin matkallaan vuonna 2002. Kuusi vuotta myöhemmin hän lähti vierailulle Keniaan ja tutustui paikallisiin olosuhteisiin ja havaitsi avuntarpeen. Hän löysi lastenkodin, jota hän päätti ruveta avustamaan. Toisella matkallaan Keniaan, vuonna 2007, Katriina Mwaramwendo huomasi, että apua tarvitaan myös muualla kuin lastenkodissa. Samalla matkalla, jolla hän tutustui lastenkodin ylläpitäjiin Länsi-Kenian Mbalessa, hän tapasi myös JECC-avustusjärjestön (Jamii Encouragement Children Centre) edustajia Busiassa. Näin alkoi syntyä ajatus alueen lapsiperheiden tukemisesta. Keskusteluissa kenialaisten kanssa sai alkunsa myös ajatus yhdistyksestä, jossa sekä suomalaiset että kenialaiset voisivat toimia. Yhdistys voisi hakea kehitysyhteistyövaroja työhönsä. Tämän jälkeen Katriina Mwaramwendo alkoi etsiä Suomesta kumppaneita, jotka perustaisivat hänen kanssaan yhdistyksen. Perustajajäseniksi hänen ja minun lisäksi lähti Liisa Rönkä Joutsasta. Yhdistyksen perustava kokous pidettiin 13.3.2008 Heinolassa.

2.2 Kenfin Bridge -kansalaisjärjestötoiminnan kolme ensimmäistä vuotta

Kolmena ensimmäisenä toimintavuonna, 2008–2010, järjestö on kerännyt varoja pitämällä esimerkiksi kirpputoreja sekä myyjäisiä. Lisäksi se on saanut lahjoituksia yksityisiltä henkilöiltä. Myös kummisponsoreja on saatu mukaan tukemaan Mbalessa toimivan CCCH-lastenkodin (Care Compassion Children Homes) lapsia. Em. lastenkodin lisäksi on tuettu orpolapsia huoltavia perheitä JECC-yhteistyökumppanijärjestön alueella Busiassa. Heille on lahjoitettu siemeniä kotipuutarhaviiljelyä varten sekä ensiaputarvikelaukut perhetyöntekijöiden käyttöön. Vuonna 2008 kenialaisille kumppaneille pidettiin erilliset semi-

naarit, joissa esiteltiin aloittaneen yhdistyksen toimintaa ja tunnusteltiin yhteistyön mahdollisuuksia.

Huhtikuussa 2009 Katriina Mwaramwendo esitti minulle kysymyksen, kiinnos-
taisiko minua tehdä hankesuunnitelma opinnäytetyönä, mikäli se oppilaitoksel-
le sopii. Päätös syntyi melko nopeasti, jo toukokuun aikana, varmistettuani
asian Kymenlaakson ammattikorkeakoululta. Vuonna 2009 Keniassa paikalli-
set avustusjärjestöt EPADA (Empowerment and Participatory Development
Agency) Mbalesta ja JECC (Jamii Encouragement Children Centre) Busiasta
tapasivat ensimmäistä kertaa Kenfin Bridge ry:n järjestämässä seminaarissa.
Järjestöjen avainhenkilöt kartoittivat yhteistoiminnan ja -hankkeen mahdolli-
suuksia. Tässä seminaarissa pohdittiin myös keskeisiä ongelmia, joihin hank-
keen avulla pyrittäisiin löytämään ratkaisumalleja. Kesällä Keniassa laadittujen
ongelmapuiden ja ratkaisumallien pohjalta alkoi hankkeen varsinainen aika-
taulutettu suunnittelu Suomessa.

Yhdistys on tiedottanut toiminnastaan osallistumalla Mahdollisuuksien tori -
tapahtumaan Lahdessa sekä pitämällä infotilaisuuksia yhdistyksen toiminnas-
ta. Heinolassa tapahtuneet kynäkeräysprojekti kouluissa ja kirjeprojekti Nie-
melän yhtenäiskoulun Paja-luokan ja CCCH-lastenkodin välillä toivat julkisuut-
ta yhdistyksen toiminnalle, koska niistä julkaistiin yhteensä kolme lehtijuttua
Itä-Häme-sanomalehdessä. Tiedotusta varten on painettu esitteitä ja marras-
kuussa 2009 avattiin yhdistyksen www-sivut osoitteessa www.kenfin.net.

Vuoden 2010 aikana yhdistys sai lipaskeräysluvan. Lipaskeräys on tuonut yh-
distykselle omarahoitusosuutta ja uusia yhteistyökumppaneita toisista yhdis-
tyksistä ja pienyrityksistä. Edelleen yhdistys osallistui erilaisiin tapahtumiin ku-
ten Maailma kylässä -festivaaliin Helsingissä ja Ilon tori ja Ilon päivä -
tapahtumiin Heinolassa. Heinäkuussa 2010 yhdistys lähetti ensimmäiset va-
paaehtoistyöntekijät, 2 henkilöä, kuukauden ajaksi toimimaan yhteistyökump-
panien projekteissa. Olin toinen näistä vapaaehtoistyöntekijöistä, joka sai näin
mahdollisuuden toimia ja samalla kerätä tietoa ja tehdä havaintoja opinnäyte-
työn pohjaksi sen todellisella työkentällä Keniassa. Alkuperäinen hankeidea oli

suunniteltu kahdelle paikkakunnalle, mutta sen laajuuden vuoksi, syksyllä 2010, kypsyi päätös hankkeen toteuttamisesta Länsi-Kenian Busiassa. Kolmannen toimintavuoden lopulla yhdistyksen jäsenmäärä oli kasvanut 37 suomalaiseseen ja kenialaiseen jäseneen.

2.3 Hankkeen tausta ja tarve

Busian alueella on köyhyyden lisäksi paljon vakavia ongelmia. Yksi näiden ongelmien taustalla oleva syy on sen sijainti aivan Ugandan rajalla. Kaupungin läpi kulkee maantieliikenteen valtaväylä rannikolta Kenian halki naapurimaan Ugandaan ja sen kautta muualle Afrikan sisämaihin. Suuri rekkaliikenteen määrä aiheuttaa erityisongelmia Busiassa. Nuoret tytöt ovat erityisesti vaaravyöhykkeessä. Muchesin (2009) mukaan monen kohtalona on koulun keskeytys, aikaiset seksuaalikoemukset, varhaiset raskaudet, prostituutio ja hiv/aidsin saaminen. Nimenomaan hiv/aids on orpojen huomattavan määrän kasvun taustalla. Lisäksi paikkakunnalla on työttömyyttä ja alkoholi- sekä huumeongelmia.

Busian kaupungissa oleva JECC-järjestö valittiin hankekumppaniksi alueella olevan köyhyyden ja edellä mainittujen vakavien ongelmien vuoksi. Järjestö on aloittanut orpojen ja muiden haavoittuvaisten lasten koulutuksen. Lisäksi se järjestää mm. aids-tukiryhmiä ja nuorisovalistusta. Järjestöllä ei ole aikaisempaa hankekokemusta tai ulkomaisia yhteistyökumppaneita, joita he tarvitsisivat. JECC-järjestön tiimin yhteistyö ja sen toiminnan laatu on hyvää, vaikka heillä on hyvin vähän varoja ja materiaaleja. Tähänastinen yhteistyö on osoittanut, että tämä järjestö on riittävän kehityskelpoinen kumppani. JECC voi olla suureksi avuksi oman paikkakuntansa orpolasten koulunkäynnin turvaamisessa ja perheiden voimaannuttamisessa sekä kyläyhteisöjen kehittämistyössä.

2.4 Hankesuunnittelun aloitus – ongelmista tavoitteisiin

Tiivis hankesuunnittelu alkoi syyskuussa 2009 Katriina Mwaramwendon tapaamisella, jolloin hän luovutti minulle Keniassa etelän kumppaneiden kanssa laaditun ongelmapuu-kuvion sekä hankkeen sidosryhmä- ja taustatietoja. Samalla laadittiin alustava suunnitteluaiakataulu, jonka mukaan kuukausittain edettäisiin. Hankesuunnitelman valmistumisen ajankohdaksi tuli maaliskuu 2011.

Kehitysyhteistyö ja siihen liittyvä hankesuunnittelu oli aluetta, johon sisältyi paljon minulle uusia asioita. Marraskuussa 2009 kävin Hankesuunnittelun perusteet 1 -kurssin, jotta pääsin sisään hankesuunnittelun maailmaan. Sain perehtyä mm. erilaisiin hankkeisiin ja ongelmapuu-ajattelumalliin. Tässä mallissa järjestetään keskeiset ongelmat eri tasoille puun muotoon. Näin muodostettavan ongelmapuun rungon alimmalla tasolla näkyvät ruohonjuuritason ongelmat. Seuraavalla tasolla, puun oksistossa, näkyvät näiden ongelmien vuoksi syntyvät vaikutukset eli keskeiset ongelmat ja viimeisellä tasolla, puun latvasa, näkyvät ne vaikutukset, joita keskeiset ongelmat aiheuttavat laajemmalla tasolla. Ongelmanratkaisu em. mallin mukaan on havainnollinen ja selkeä keino etsiä ongelmia asioiden taustalla sekä sen avulla etsiä ratkaisuja ongelmiin. Näin ongelmat saadaan käännettyä tavoitteiksi, joihin pyritään esim. hankesuunnitelman avulla. OVC-hankkeen ongelma-/tavoitepuu on tämän opinnäytetyön liitteenä 1 (Hankesuunnitelma Project Plan 24.1.2011 -kuvio).

Alkuperäinen hankeidea oli suunniteltu kahdelle eri paikkakunnalle, mutta hankematkatukihakemuksen yhteydessä, keväällä 2010, ulkoasianministeriön palaute antoi ymmärtää, että ko. hanke olisi liian laaja ja se ei tulisi saamaan sellaisenaan sen hanketukea. Vaikea päätös siitä, kumpi paikkakunta saisi hankkeen, päätettiin tehdä hankesuunnittelumatkan jälkeen syksyllä 2010.

2.5 Ratkaisumallien arviointia ja työkenttään tutustumista Keniassa

OVC Support Project -hankkeen tavoitteiden muuttaminen käytännön ratkaisumalleiksi ja keinoiksi vaatii hankesuunnittelijalta perehtymistä vastaavanlaisiin hankkeisiin, jotta omassa hankkeessa voitaisiin ottaa huomioon aikaisempien hankkeiden myötä opittuja asioita. Helmikuussa 2010 kävimme yhdessä Katriina Mwaramwendon kanssa tutkimassa ennakkoon valitsemiamme hankkeita ulkoasiainministeriön arkistossa Helsingissä. Saman kevään aikana syntyi suunnitelma toimenpiteistä hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän pohjalta hahmoteltiin myös alustava hankeorganisaatio. Vaativin ja samalla työläin hankesuunnittelun vaihe oli hankesuunnittelu- ja arviointimatkan teko Keniaan heinäkuussa 2010. Matka oli myös osa työharjoittelua, jolloin avautui mahdollisuus tutustua suunniteltavan hankkeen ympäristöön, orpolasten elinympäristöön ja paikalliseen perhetyöhön sekä hankeyhteistyökumppaneihin.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty -sanonta toteutui matkan aikana monella tapaa. Etukäteen suunnitelluissa seminaareissa saimme tavata etelän järjestökumppaneita ja muita mahdollisia hankkeen sidosryhmien edustajia. Vierailut paikallisiin kouluihin ja viranomaistahoihin sekä työskentely paikallisessa avustusjärjestössä antoi laajan kuvan avustustyöstä ja sen toimintakulttuurista. Hankkeen suunnittelun kannalta erittäin tärkeiksi muodostuivat orpolasten ja heidän perheidensä kohtaaminen ja kehitysyhteistyön toteutuskäytäntöihin ja budjetointiin tutustuminen.

2.6 Hankesuunnitelman laadinnasta hanketukihakemukseen

Kenian matkan jälkeen, syksyllä 2010, valmistui ensimmäinen versio ulkoasiainministeriön hanketukihakemuksesta, jonka avulla haetaan rahoitusta hankkeelle. Hanketukihakemuslomakkeen avulla vastataan hanketta koskeviin kysymyksiin esim. etelän yhteistyökumppanista, hyödynsaajista, taustasta ja kestävydestä sekä hankkeen tavoitteista, toteutuksesta ja seurannasta. Mielestäni vaativin työrupeama oli hankebudjetin laatiminen, koska kaikkien mahdollisten kulujen arviointi piti tehdä kolmelle hankevuodelle niin Keniassa kuin

Suomessakin tehtävästä työstä. Hankerahoituksen suunnittelussa on tärkeää huomioida järjestön omarahoitusosuus, joka on kaikkiaan 15 %:a kokonaiskustannuksista. Kuitenkin puolet tästä omarahoitusosuudesta eli 7,5 %:a voi olla joko tavaralahjoituksia tai vapaaehtoistyötä. Loput 7,5 %:a omarahoituksesta pitää muodostua rahasta. (Hanketuen käsikirja, Osa II 2005, s. 11.)

Joulukuussa 2010 vierailimme Katriina Mwaramwendon kanssa Kehitysyhteistyön palvelukeskuksessa Helsingissä hankeneuvojan luona. Hankeneuvojan tehtäviin kuuluu auttaa järjestöjen hankesuunnittelijoita kaikenlaisissa hankkeen suunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. Saimme hankesuunnitelmaan kehitysehdotuksia, jotka mahdollisesti edesauttaisivat hanketuen myöntämistä. Hankeneuvoja piti hanketta toteutuskelpoisena ja rohkaisi tekemään hankevalmistelumatkan Keniaan keväällä 2011. Hankevalmistelumatkan tärkeimpinä tavoitteina oli saada hankesuunnitelmaan ja -tukihakemukseen etelän yhteistyökumppanien hyväksyntä sekä esisopimuksien laatiminen ennen hanketukihakemuksen jättöä toukokuussa 2011. Esisopimuksien tarkoituksena on varmistaa ja vahvistaa etelän yhteistyökumppanien sitoutumista hankkeeseen. Kun rahoitus OVC-hankkeelle myönnetään, sen jälkeen voidaan tehdä varsinaiset yhteistyösopimukset eri tahojen kanssa.

Hankevalmistelumatka toteutui huhtikuussa 2011. Katriina Mwaramwendo ja Kenfin Bridge ry:n hallituksen jäsen Varpu Kangas tekivät kahden viikon matkan Keniaan ja tapasivat siellä yhteistyökumppaneita, joiden kanssa neuvoteltiin yksityiskohdista kuten esimerkiksi käytännön järjestelyistä, vastuuhenkilöistä ja budjetoinnista. Samalla allekirjoitettiin esisopimuksia hanketukihakemusta varten. Erityisen rohkaisevaa ja voimia antavaa hanketyön kannalta oli se, että ulkoasiainministeriö myönsi täyden hankevalmistelumatkatuen, jonka tulkitsimme jo positiiviseksi signaaliksi hankerahoituksen saamisen suhteen. Viimeisimmät muutokset ja tarkennukset hankesuunnitelmaan ja hanketukihakemukseen tehtiin toukokuussa 2011. Saman kuun lopussa jätettiin hanketukihakemus ulkoasiainministeriöön, jonka päätös asiassa valmistuu vuoden 2011 lopussa.

3 KÖYHYYS JA MUUT KESKEISET ONGELMAT HANKKEEN TAUSTALLA

Tammilehto (2009, 31–34) toteaa 1990-luvulla Maailmanpankin ja muiden merkittävien instituutioiden hyväksyneen, ainakin puheen tasolla, köyhyyden moniulotteisuuden. Esim. OECD määrittelee köyhyyden pääulottuvuuksiksi seuraavat viisi toimintakyvyn osa-alueen puutetta: taloudellinen (tulot, kulutus, omaisuus), inhimillinen (terveys, koulutus, ravinto, puhdas vesi, puutteet asumisessa), poliittinen (ihmisoikeuksien loukkaukset, kykenemättömyys vaikuttaa julkiseen päätöksentekoon), sosiokulttuurinen (kykenemättömyys osallistua yhteisön toimintaan sen arvostettuna jäsenenä) sekä turvattomuus ja haavoittuvuus.

Moniulotteinen köyhyys näkyy kaikilla edellä mainituilla tasoilla myös Keniassa ja nimenomaan Länsi-Keniassa, jossa taloudellinen ja inhimillinen köyhyyden ulottuvuus on arkea suurimmalle osalle väestöä. Jotta hankesuunnitelma sisältäisi myös kenialaisten kumppaneiden näkökulmaa omasta tilanteestaan ja ulkomaisen avun roolista ongelmista selviytymisessä, on seuraavat tekstikatkelmat kirjoittanut EPADAN toiminnanjohtaja Michael Ndeda (sähköposti 26.7.2011).

HIV/AIDS & OVC SITUATION IN KENYA AND THE IMPACT OF FOREIGN AID

Seventy percent of all new HIV infections take place in Africa (UNAIDS 2003) and there is no doubt that HIV/AIDS is no longer only a public health challenge, but it is also having a devastating impact on the continent. --.

HIV/AIDS impact is pervasive and far reaching, affecting individuals and communities not only psychologically but also economically and socially. Families lose their most productive members to this disease, leaving children and elderly without means of support. The high cost of the disease wreaks havoc within communities because even the already fragile structures are not capable of absorbing further strain.

An estimated 22 million adults and children were living with HIV in sub-Saharan Africa at the end of 2007. During the same period an estimated 1.5 million Africans died. HIV/AIDS has left behind 11.6 million orphaned children in sub-Saharan Africa. The situation in Kenya isn't any better, as statistics indicate that there are 1.5 million – 2.0 million people living with HIV/AIDS of which 800,000 – 1,100,000 are women while 130,000 – 180,000 are children. Deaths due to HIV/AIDS in 2007 were at 85,000 – 130,000 where as children orphaned due to HIV/AIDS were between 990,000 – 1,400,000. Large amounts of resources have been directed towards mitigating the impact of HIV/AIDS but there is still more to be done in Home and Community Based Care, orphans' education, health, nutrition, shelter and psychosocial.

Foreign aid assistance from abroad has played a major role in addressing critical areas that lead to improving the OVC welfare in Kenya. Foreign aid complements the Kenya government effort to have the orphans access education, health, nutrition, livelihood, shelter and psychosocial support. It has enabled children to go to school who couldn't have gone beyond primary level and have had access to opportunities available on the job market. Foreign aid in collaboration with the government of Kenya have helped to build hospitals as an effort to curb diseases like malaria, HIV and AIDs that have killed very many parents leaving the orphaned children behind suffering.

Michael Ndeda kuvaa hiv/aidsin vaikutuksia Saharan eteläpuolisessa Afrikassa tuhoisiksi. Tauti ulottaa vaikutuksensa niin yksilö kuin yhteiskunnan tasolle ja kaikille inhimillisen elämän osa-alueille. Keniassa hiv/aidsin takia orvoiksi jäävien lasten määrän on arvioitu olevan noin miljoonasta puoleentoista miljoonaan (arvio vuodelta 2007). Vaikka hiv/aidsia vaikutuksia lieventämään ja vähentämään käytetään valtavia määriä resursseja, on vielä paljon tehtävää. Ulkomainen apu on Keniassa merkittävässä roolissa orpojen ja haavoittuvaisen lasten hyvinvoinnin parantamisessa. Kenian hallituksen yhteistyöllä ulkomaisten auttajatahojen kanssa, esim. sairaaloja rakentamalla, on pyritty hillitsemään hiv/aidsin lisäksi myös malariaa.

3.1 Globalisaatio ja moniulotteinen köyhyys

Globalisaatio on paljon käytetty käsite, joka yleensä mielletään maailmanlaajuista tarkoittavana ja ylikansallisiin markkinoihin viittaavana terminä. Tammi-lehto (2009, 9–11) kuvaa globalisaatiota kiistanalaisena käsitteenä, koska sen määrittely on vaikeaa siihen liitettyjen monien ja laajojen asiakokonaisuuksien takia. Globalisaatio liitetään lisäksi usein myös maailmanlaajuisen tietoisuuden lisääntymiseen ja toisaalta kulttuurien ja kansallisvaltioiden merkityksen supistumiseen sekä aikakäsityksen muuttumiseen reaaliaikaiseksi. Kansainvälisessä keskustelussa asiantuntijoiden välillä ei ole päästy täyteen yhteisymmärrykseen käsitteen sisällöstä ja merkityksestä. Globalisaatiokeskustelu nykymuodossaan alkoi 1990-luvun alussa, jolloin on alettu esittää kritiikkiä siitä, mitkä maailmanlaajuisen talouden vapauttamisen vaikutukset ovat.

Kehitysyhteistyöstä puhuttaessa tarkasteluun on otettava globalisaation vaikutukset nimenomaan huono-osaisimpiin, köyhiin, kansoihin ja niiden mahdollisuuksiin selviytyä paremmin. Juuri köyhyyskäsitteen tulkinta näyttää eroavan globalisaation kannattajien ja sen vastustajien välillä. Nykymuotoisen globalisaation kannattajat tarkastelevat köyhyyttä näkökulmanaan henkilökohtaisten tai perheen kokonaistulojen vähäisyytenä. Globalisaatiokriitikot sen sijaan näkevät asian laajemmin tarkastellessaan köyhyyttä yhteisön näkökulmasta ja siitä onko ihmisillä käytössään ei-rahamuotoisia jokapäiväisessä elämässä tarvittavia hyvinvointipalveluja.

Tammilehdon (2009, 17–21) mukaan Maailman köyhyysraportti toteaa maailmankaupan vapauttamisen lisäävän taloudellista kasvua. Kuitenkin rakensopeutusohjelmat ja WTO:n kauppaan liittyvien investointien sopimus estää ns. suoritusvaatimukset, joiden avulla paikallista elinkeinoelämää voitaisiin kehittää. Globaaleilta yrityksiltä kehitysmaat eivät siis voi vaatia esimerkiksi ulkomaisen valuutan tai voitto-osuuden jättämistä maahan tai maan omien tuotantopanosten käyttöä ja työvoiman koulutusta. Tutkimustulokset tukevat väitteitä siitä, että globalisaatioajan eli 1980- ja 1990-lukujen aikana taloudellinen kasvu on ollut kehitysmaissa hitaampaa kuin ennen globalisaatioaikaa. Washingtonissa toimiva Talouden ja politiikan tutkimuskeskus (CEPR) on ver-

taillut bruttokansantuotteen kasvua kehitysmaissa ennen globalisaatiota 1960- ja 1970-luvuilla ja globalisaatioaikana 1980- ja 1990-luvuilla. Vertailu paljasti, että kasvu oli hidastunut maailmanlaajuisesti kaikkialla muualla paitsi Etelä- ja Itä-Aasiassa, joissa kasvuun ovat vaikuttaneet voimakkaasti Kiina ja Intia, jotka eivät ole taloudeltaan avoimia. Em. raporttia tukee myös YK:n Kauppa- ja kehityskonferenssin (UNCTAD) raportti vuodelta 2002 vähiten kehittyneiden maiden osalta. Raportin mukaan näiden maiden köyhyysloukku on globalisaation myötä tiukentunut.

3.2 Sosiokulttuurinen köyhyys – köyhyys Afrikassa, Keniassa

Sosiokulttuurinen köyhyys näyttäytyy Afrikassa, myös Keniassa. Tammilehto (2009, 44–46) puhuu radikaaleista monopoleista, globaalisti toimivista yrityksistä, jotka ovat levittäneet toimintaansa myös köyhiin maihin. Siellä ihmisille luodaan länsimaisia tarpeita ja kulttuuria uusien tuotteiden ja palvelujen myötä. Suuri osa väestöstä, jolla ei ole varallisuutta käyttää näitä tuotteita ja palveluita, tuntee jäävänsä syrjään valtavirrasta ja paitsioon sosiaalisesta hyväksymisestä yhteisössään. Mielestäni hyvänä esimerkkinä on Coca Cola -virvoitusjuomamerkki, jonka myös Tammilehto mainitsee. Harvalla lapsella on varaa ostaa virvoitusjuomia. Erityisesti nuoret ovat herkkiä hakemaan hyväksyntää ja vaikutteita, joita mm. media välittää kaikkialla. Tätä kautta myös erilaiset ääri liikkeet voivat vaikuttaa nuoriin, joilla ei ole mahdollisuutta käydä koulua tai tehdä töitä. Kenian pääkaupungissa Nairobissa on arvion mukaan noin 60 000 katulasta, joista moni joutuu hankkimaan elantonsa laittomin keinoin. Arvion mukaan koko maassa on noin 250 000 katulasta. (Kenian katulapset.) Heidän elämässään toteutuvat pahimmillaan myös muut köyhyden ulottuvuudet.

Keniassa Ndedan (15.7.2010) mukaan kouluun pääsy edellyttää maksullisen tasokokeen suorittamista ja näin kaikkein köyhimmillä ei ole mahdollisuutta päästä kouluun. Jos kouluun on mahdollisuus päästä, on koulujen välillä huomattavia eroja. Osa kouluista on hallituksen ylläpitämiä kouluja ja osa yksityisiä. Hallituksen kouluissa luokkakoot voivat olla hyvin suuria, esim. n. 50 lapsen ryhmiä. Opettajan yksilöllistä huomiota on varmasti vaikea saada niin

isoissa ryhmissä. Koulutus on kuitenkin tällä hetkellä ainoa väylä päästä pois köyhyysloukusta, ja näin mahdollisimman moni haluaa päästä koulutielle. Buisian kaupungissa, jossa valtaosa väestöstä elää köyhyydessä, on Orangan (2011) mukaan vapaita koulupaikkoja eri ikäisille lapsille. OVC-tukihankkeen avulla on tavoitteena saada avattua koulunkäyntimahdollisuus 200: dalle orpolapselle.

3.3 Hiv/aids-ongelma

Hi-virus eli ihmisen immuunikatovirus aiheuttaa ihmiselle pysyvän infektiotilan, joka vaurioittaa elimistön vastustuskykyä erilaisille taudinaiheuttajille. Aids eli hankittu immuunipuutosoireyhtymä on hiv-infektion viimeinen vaihe. Tässä vaiheessa elimistön puolustusjärjestelmässä on tapahtunut merkittäviä tuhoja. Ilman lääkitystä hiv-infektio etenee aids-vaiheeseen keskimäärin noin 10 vuoden kuluessa. Mikäli infektio havaitaan varhaisessa vaiheessa, pystytään lääkityksellä tehokkaasti estämään taudin eteneminen aids-vaiheeseen. (HIV ja AIDS, Perustietoa.)

Hiv/aids-ongelma on maailmanlaajuinen. Maailmassa on yli kaksi miljoonaa lasta, joista suurin osa, noin 90 %, on saanut hiv-tartunnan äidiltään raskauden, synnytyksen tai rintaruokinnan aikana. Hankalin tilanne on Afrikassa Saharan eteläpuolella, jossa 70 % sairastuneista on naisia. Tartunta äidistä lapseen on estettävissä lääkityksen avulla. Vain 28 % lapsista saa hoitoa. Tartuntavaaran lisäksi köyhyydessä elävien lasten elämä voi kurjistua entisestään toisen tai molempien vanhempien kuoltua tautiin. (Hiv/aids.) UNAID-tilasto vuodelta 2005 osoittaa, että Keniassa aikuisten keskuudessa, ikäluokassa 15–49-vuotiaat, hiv/aids-tartuntojen määrä on kääntynyt laskuun tippuen 10 %:sta 7 %:iin. Arviot vuodelta 2003 kertovat hiv/aidsin yleisyydestä jo silloin: 1,4 miljoonaa naista ja 0,9 miljoonaa miestä. Sairaudesta on levinnyt kaikkiin yhteiskuntaluokkiin ja kaikkialle maahan. Positiivisimmin asiaan suhtautuu siitä eniten tietävä koulutettu ja parempiosainen väestönosa. Kaikista huonoimassa asemassa on valtaväestö eli köyhät ja ei koulutetut. Lapset ovat erityisen huonossa asemassa. Vaikka taudin siirtymisen ehkäisy äidistä vauvaan on lääkkein mahdollista, Keniassa hiv-äitien lapsista syntyy jopa 30–40 % hiv-

tartunnan saaneina. Toinen suuri ongelma lapsien kannalta on toisen tai molemman vanhemman kuolema aidsiin. Jo vuonna 2003 alle viisitoistavuotiaista lapsista 11 % oli menettänyt toisen tai molemmat vanhempansa ja jäänyt orvoksi. (Kenya: Some facts and statistical data on HIV/AIDS.)

Länsi-Kenian hiv/aids-luvut ovat maan korkeimpia. Orangan (2011) mukaan Busiassa sairauden levinneisyys on tällä hetkellä noin 7,8 %. Kaikki äidit eivät käy synnyttämässä lapsiaan sairaaloissa, joten täsmällisiä lukuja lapsien määrästä ei ole. Orpojen määrä on kuitenkin alkanut kasvaa huolestuttavasti hiv/aidsin leviämisen myötä. Erityisen hankalaksi tilanteen tekee se, että lapsijohtoisten perheiden määrä on vahvassa kasvussa. Näissä perheissä aikuisten puuttuessa sen vanhimmat lapset toimivat perheen aikuisten roolissa. Tämä estää näitä lapsia pääsemästä kouluun ja elämästä normaalia lapsen elämää.

3.4 Orpolapset vailla koulutusta ja huolenpitoa

Hiv/aids on vakava ongelma Keniassa ja erityisesti Länsi-Kenian Busiassa. Orpojen ja haavoittuvaisten lasten määrä on jyrkässä nousussa vanhempien sairastumisen vuoksi. Toinen tai molemmat vanhemmat voivat menehtyä sairauteen tai he hylkäävät lapsensa sairastumisen vuoksi. Tyypillistä on myös molempien vanhempien kuolema, jolloin isovanhempi, usein isoäiti, joutuu huolehtimaan lapsenlapsistaan. Pelkät lapsijohtoiset perheet ovat kovin tavallisia, jolloin perheen isosiskot ja -veljet toimivat perheen huoltajina aikuisten puuttuessa. Jotta opinnäytetyö sisältäisi todellisen esimerkin tyypillisestä orpolapsesta, pyysin etelän kumppanijärjestön, JECC:n, toiminnanjohtajaa Herbert Muchesia lähettämään kuvauksen jostakin järjestön tukea saavasta orpolapsesta ja hänen perhetilanteestaan. Seuraavassa Herbert Muchesin (sähköposti 25.7.2011) teksti.

DAVID OCHIENG OCHINJO

Born in 2001 – (10 years) old.

Class 4 at Busia Township Primary School

4th born

Siblings 1 brother

3 sisters

Total of 5 children

Parents – mother alive – Everlyn Apopo

Father died 2 years ago. Sickness 2009 but was sick for along time .

Family status the family of 6 people mother and 5 children. They are living under poverty line thus less than 1 Euro per day. Small business of maize selling which earns them hand to mouth kind of living meeting daily basic needs is a dream for them. They live in our rental house within Busia town which is even a problem for them to put the monthly rent. The small business cannot support them to have more than 1 meal in a day. Sometimes they go without food if the mother has not sold anything. The elder sister Dolphine Apolo who is 16 years old is in form one in high school where her fees and other levies are only but paid by any well wisher once in a while. Otherwise still fees remains a big issue for the family. Felix is 15 years but only in class 7 at Busia Township Primary School. Mary in 12 years in class 5 in the same primary school and her last born sister Hope Nabwire is almost 2 years old not in school.

JECC realized the needs for this family and recruited David who was within the selection criteria and the boy was supported minimum by giving at least school uniform some small school leaver mostly. JECC visits the family giving psychosocial and spiritual support, counseling and health education on how to cope up with the status since the mother knows her status HIV/AIDS positive. The mother was encouraged to join support groups which is run by JECC where they are given of various vegetables to plant in their kitchen garden which are food for community boosting e.g amaranth. JECC also has come in to provide a few of scholastic materials as books, pens etc.

Although at the beginning the family looked doomed and no future especially when the father who was the bread winner at the same time had been sick from time to time but the family developed hope and reassured that future holds something for them. The child has picked up and that's why he is doing fine in school. I believe as he gets more encouragement there is higher future not only for him alone but for the rest of the family. Busia being a town on the border and long truck drivers stop joint, a lot of which leads to school drop-outs, early marriage, prostitution, spread of HIV/AIDS leaving many children single or total orphans. Its not only David's family affected but we have several families that undergo such situations.

Edellä oleva kuvaus David-pojasta ja hänen perheestään on yksi monista samankaltaisista, joissa lapset ja perheet elävät ja sinnittelevät päivän kerrallaan. David ja hänen perheensä ovat poikkeuksellisen onnekkaita, koska he ovat päässeet JECC-järjestön avun piiriin. Monilla orvoilla ja haavoittuvaisilla (haittavaikutuksille altis) lapsilla ei ole mahdollisuutta päästä kouluun, eikä mahdollisuutta elää tavanomaista lapsuutta perheissä, joissa kärsitään hiv/aids-ongelmasta tai muista vakavista ongelmista (alkoholi, huumeet yms.), jotka vaarantavat lasten hyvinvoinnin. Orpouden lisäksi lapsen ongelmana voi olla myös kehitysvamma tai vaikea sairaus, joka tekee hänestä muita lapsia haavoittuvaisemman. Lapset jäävät usein vaille tarvitsemaansa aikuisen turvaa ja huolenpitoa. Kun lapsen perustarpeista ei huolehdita, on selvää, että mahdollisuus päästä koulutielle myös estyy. Ongelmien kanssa kamppailevien köyhien perheiden huoltajien toimintakyky on selkeästi heikentynyt, eivätkä he pysty täysipainoisesti tai lainkaan huolehtimaan lapsistaan. Lapset saatetaan jopa jättää heitteille toivottoman elämäntilanteen vuoksi. Nämä aikuiset elävät vain päivän kerrallaan vailla tulevaisuuden näkymiä ja toivoa.

4 KEHITYSYHTEISTYÖ SUOMEN JA KENIAN VÄLILLÄ

4.1 Suomen kehityspoliittinen ohjelma 2007

Suomen kehityspoliittinen ohjelma 2007 perustuu valtioneuvoston päätökseen, jo vuonna 1992 Rion ympäristö- ja kehityskonferenssissa syntyneeseen päätökseen, jossa kaikissa toimissa pyritään ekologisesti eli luonnontaloudellisesti kestäväan kehitykseen. Ohjelmassa on myös otettu huomioon maailman huippukokous vuodelta 2005. Sen päätöksenä oli yhdistää kestäväan kehityksen osatekijöitä, jotka tukevat toisiaan. Nämä kolme tekijää ovat taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys sekä ympäristönsuojelu. Kestäväan kehityksen tavoitteena ja edellytyksenä nähdään köyhyyden poistaminen, kestäväan tuotanto- ja kulutustapojen muuttaminen sekä taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle välttämättömän luonnonvaraperustan turvaaminen. (Kehityspoliittinen ohjelma 2007, 9–10.)

Suomessa kehitysyhteistyötä valtionhallinnon lisäksi tekevät yritykset ja kansalaisyhteiskunnan eri toimijat kuten kansalaisjärjestöt, joihin Kenfin Bridge ry:kin lukeutuu. Kehitysyhteistyötä on kahdenvälistä ja monenkeskistä. Ulkoasiainministeriön vuonna 2008 tekemä monenkeskisen kehitysyhteistyön linjaus määrittelee puitteet ja ohjaa Suomen kehityspoliittisen ohjelman toteuttamista. Linjan pyrkimyksenä on, että monenkeskinen ja kahdenvälinen kehitysyhteistyö täydentäisivät toisiaan. ”Suomi suuntaa kehitysyhteistyötään kahdenvälisesti, alueellisesti, monenkeskisesti sekä kansalaisjärjestöjen ja EU:n kautta.” Koska Suomi on kansainvälisen avunantajayhteisön jäsen, sen apu ulottuu lähes kaikkialle maailmaan. (Suomen kehitysyhteistyö 08, 16–17.)

Suomen kehityspoliitikassa kehitysyhteistyön läpileikkaavia teemoja on kolme:

Teema 1 Naisten ja tyttöjen oikeudet ja sukupuolten välinen tasa-arvo

Teema 2 Helposti syrjäytyvien ryhmien, erityisesti lasten, vammaisten ihmisten, alkuperäiskansojen ja etnisten vähemmistöjen oikeuksien ja tasavertaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen

Teema 3 Hiv/Aidsin vastainen taistelu (Terveystieteellinen ja yhteiskunnallinen ongelma, Kehityspoliittinen ohjelma 2007, 16–17).

OVC-tukihanke keskittyy vaikuttamaan juuri edellä mainittuihin teemoihin. Ensisijaisina teemoina ovat syrjäytymiselle alttiiden orpolasten auttaminen ja nimenomaan tyttöjen sekä naisten aseman parantaminen sekä hiv/aidsin vastainen työ ja valistus.

4.2 YK:n vuosituhattavoitteet

YK on tärkeässä roolissa maailmanlaajuisessa kehitysyhteistyössä. Suomen monenkeskinen yhteistyö tapahtuu pääosin YK:n kautta. Lisäksi Suomi on sitoutunut YK:n vuosituhattavoitteiden saavuttamiseen. Nämä tavoitteet ovat seuraavat. (Kehityspoliittinen ohjelma 2007, 16–17.)

- Tavoite 1 Äärimmäisen nälän ja köyhyyden poistaminen
- Tavoite 2 Peruskoulutuksen ulottaminen kaikille
- Tavoite 3 Sukupuolten tasa-arvon ja naisten aseman edistäminen
- Tavoite 4 Lapsikuolleisuuden vähentäminen
- Tavoite 5 Odottavien äitien terveyden parantaminen
- Tavoite 6 Tarttuvien tautien leviämisen ehkäiseminen
- Tavoite 7 Ympäristön kestävyys takaaminen
- Tavoite 8 Globaalikumppanuuden luominen kehitykseen

Suomen päätavoitteet kehitysyhteistyössä ovat em. tavoitteiden mukaisesti köyhyyden poistaminen ja luonnontaloudellisesti kestävä kehityksen edistäminen. Lisäksi Suomi pyrkii tukemaan kehitysyhteistyössään YK:n vahvaa asemaa kansainvälisenä toimijana. (Kehityspoliittinen ohjelma 2007, 16–17.) OVC-tukihanke pyrkii vaikuttamaan erityisesti kolmen ensimmäisen YK:n linjaaman tavoitteen tasolla. Nämä ovat koulutuksen ulottaminen kaikille, äärim-

mäisen nälän ja köyhyyden poistaminen sekä sukupuolten tasa-arvon ja naisten aseman edistäminen. Myös YK:n tavoitteet 4–6 otetaan huomioon antamalla terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää valistusta ja neuvontaa sekä tukemalla hiv/aidsin kanssa kamppailevia.

4.3 Kestävä kehitys

Kehityspolitiikan tavoitteena on aikaansaada kehitystä, joka on kaikista näkökulmista tarkasteltuna luonnontaloudellisesti kestävä. Huomiota pitäisi kiinnittää erityisesti tuotanto- ja kulutustapoihin niin teollisuus- kuin kehitysmaissaakin. Aikaisemmat kokemukset ovat osoittaneet, että köyhyyttä voidaan torjua tehokkaimmin aikaansaamalla taloudellista kehitystä. Pitkäjänteinen kehitys edellyttää kuitenkin vakaita yhteiskunnallisia oloja ja kaikkien kansalaisten sosiaalista ja sivistyksellistä kehitystä kuten koulutusta. Erityisesti köyhimpien alueiden ja niissä asuvien ihmisten kehitykseen tulisi kiinnittää huomiota, jotta esim. slummiutumisen ja huono-osaisten alueiden muodostuminen ennaltaehkäistäisiin. Uusiutuvien luonnonvarojen kuten metsien hoitoon ja hyödyntämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ympäristökysymysten ja turvallisuuden lisäksi tärkeä kestävä kehityksen ulottuvuus yhteiskunnassa on korruption eli monimuotoisen lahjonnan ja omanedun tavoittelun vastainen toiminta, jotta taloudellinen hyvinvointi jakautuisi tasaisesti kaikille. (Kehityspoliittinen ohjelma 2007, 5, 12–13.)

Kestävä kehitys on huomioitu mahdollisimman monessa osa-alueessa OVC-tukihankkeen suunnittelussa. Hankkeen tarve ja sen avustuskohteet ovat nousseet kenialaisten omien toiveiden ja harkinnan pohjalta. Yhteisen suunnittelun tavoitteena on motivoida ja juurruttaa hankkeen toteuttamiseen ja kestäväan jatkoon hankkeen päätyttyä. Suomalainen yhteistyökumppani auttaa ensisijaisesti hankkeen käynnistämisessä ja sen seurannassa. OVC-tukihankkeen kokonaistavoitteena on köyhyyden vähentäminen vähentämällä orpojen ja haavoittuvaisten lasten määrää Länsi-Kenian Busiassa. Lasten koulunkäynnin mahdollistaminen ja koko perheen psykososiaalinen tuki edesauttaa perheiden osallisuutta kyläyhteisössä ja näin vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa. Paikallisia yrittäjiä ja toimijoita käytetään kaikissa hankkeen vai-

heissa ja näin tuetaan paikallista yrittäjyyttä. Ekologisuus ja kestävyys on otettu huomioon mm. hankkimalla kotoperäinen siemenlajitelma tukiperheille kotipuutarhaviljelyä varten. Lisäksi suomalainen yritys Delipap on lupautunut lahjoittamaan biohajoavia kuukautissuojia hankkeessa mukana oleville tytöille. Tähän ratkaisuun päädyttiin, koska em. suojia ei vielä saa Keniasta.

4.4 Gender-ohjelma

Yksi Suomen kehitysyhteistyön läpileikkaavista teemoista on tasa-arvokehityksen edistäminen ja sosiaalisen sukupuolen eli genderin huomioiminen. Sosiaalisella sukupuolella ymmärretään naisen tai miehen rooliin liittyviä odotuksia, mahdollisuuksia ja velvollisuuksia sekä oikeuksia, joita eri kulttuureissa eri sukupuoliin kohdistetaan. (Gender -sosiaalinen sukupuoli kehitysyhteistyössä -esite, 2007, 2-4.)

Hanke tukee naisten ja miesten välistä tasa-arvokehitystä toimimalla tasapuolisesti sekä nais- ja miespuolisten hankekumppanien kanssa. Naisten osallisuutta hankkeen ja kumppanijohdistuksen johdossa pyritään aktiivisesti ottamaan huomioon. Kenfin Bridge ry:n puheenjohtaja sekä sihteeri ovat naisia ja hankkeen kenialaiset vastuuhenkilöt ovat miehiä. Heidän tukena toimii projektiassistentti, joka on nainen. Pyrimme korostamaan, että kaikkien mielipiteet ja osallistuminen sekä osaaminen ovat tärkeitä, sukupuolesta riippumatta. Myös kylätyöntekijöiden joukkoon pyritään valitsemaan tasapuolisesti sekä miehiä että naisia. Kaikille tehdään selväksi, että sekä miesten että naisten työpanos on yhtä arvokas ja kaikki saavat panostuksestaan samansuuruisen korvauksen. Sekä hankejohdon että kylätyöntekijöiden koulutuksessa korostetaan gender-ulottuvuutta ja koulutukseen sisällytetään erillinen gender-teema.

Hankkeen kohderyhmä valitaan tasapuolisesti sekä tyttöjä että poikia. Hankkeen seksuaaliterveyskasvatuksen osana on tietoutta eri sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Lapsen oikeudet on huomioitu ja erityisesti tyttöjä rohkaistaan pitämään itsestään huolta ja arvostamaan itseään ainutlaatuisina yksilöinä poikien rinnalla. Kylän vanhimmille pidetään gender-teemaan liittyen tapahtu-

ma, jolla pyritään heitä huomioimaan päätöksissään tasapuolisuus tyttöjen ja poikien kesken. Hankeperheissä vallitseva naisten ja miesten välinen työnjako otetaan tarkasteluun ja siihen pyritään vaikuttamaan.

Kylätyöntekijöiden ja hankeperheiden välisessä kommunikaatiossa otetaan huomioon perhekohtainen tasa-arvo. Se otetaan käsittelyyn ja siihen pyritään mahdollisuuksien mukaan vaikuttamaan. Erityisesti perheen naisia pyritään voimaannuttamaan kyläyhteisönsä aktiiviseen jäsenyyteen. Perhekohtaiseen Familyfile-kansioon tulee merkinnät kylätyöntekijän käymistä tasa-arvo keskusteluista sekä perheen naisten ja miesten kanssa. Paikallinen sosiaaliviranomainen toimii hankkeen gender-asiantuntija ja konsultoi hankejohtoa säännöllisin väliajoin.

4.5 Suomen ja Kenian välinen kehitysyhteistyö

Suomi on tehnyt yhteistyötä Kenian kanssa miltei 40 vuotta. Yhteistyöneuvotteluissa vuonna 2004 on sovittu mm. yhteistyöstä metsä- ja energia-alalla sekä oikeuslaitoksen ja hyvän hallinnon kehittämisestä. Myös naisten asemaa politiikassa ja heidän muuta yhteiskunnallista osallistumistaan pyritään edistämään. Kansalaisyhteiskunnan tukeminen nähdään tärkeänä Kenian poliittisessa tilanteessa. Paikallisilla yhteistyöhankkeilla voidaan nopeasti toimia yllättävänkin avuntarpeen tullessa. Yhteistyöhankkeita erityisesti kansalaisyhteiskunnan omien aloitteiden pohjalta pyritään tukemaan. Köyhyyden vähentäminen on keskeinen teemana kaikissa tuetuissa hankkeissa. Suomi on tukenut myös MDG-ohjelmaa, jonka tavoitteena on YK:n vuosituhattavoitteiden saaminen osaksi Kenian kansallista kehityssuunnittelua. Vuoden 2007 presidentinvaalit johtivat poliittiseen kriisiin ja levottomuuksiin Keniassa. Tämä viivästytti kehitysyhteistyöohjelmien toteutusta ja valmistelua. Suomi tuki Kofi Annanin johtamaa sovittelutyötä ja uudistusohjelmaa, jonka tarkoituksena on mm. edistää demokratiaa. (Suomen kehitysyhteistyö 08, 24–27.)

Vuoden 2009 tilaston mukaan Kenia on kahdeksanneksi suurin kehitysyhteistyön saaja Tansanian, Mosambikin, Sambian, Vietnamin, Etiopian, Nepalin ja

Nicaraguan jälkeen (Tilastot 2009: Suomen kehitysyhteistyö). Kansalaisjärjestöt toimivat 88 maassa. Kymmenen suuren kumppanuusjärjestön ohjelmatuki on suuruudeltaan 50 miljoonaa euroa ja pienten ja keskisuurten järjestöjen hanketuen osuus on 25 miljoonaa euroa. Vuonna 2009 sai 255 pientä tai keskisuurta järjestöä hanketukea valtion kehitysyhteistyövaroista. (Kansalaisjärjestöhankkeet 2009, 1.)

4.6 Muita aikaisempia hankkeita ja niiden vahvuuksia tai heikkouksia

Jotta hankesuunnittelussa onnistuttaisiin, nähtiin tarpeelliseksi tarkastella aikaisempia hankkeita ja niiden vahvoja tai heikkoja puolia. Täysin samanlaista hanketta ei ulkoministeriön arkistosta löytynyt, mutta osa-alueiltaan samantyyppisiä kuitenkin. Ensimmäisenä tarkastelussa olivat Keniassa toteutetut Nakurun lapset ry:n hankkeet Maatilahanke (vuosina 2004–2007) ja Ammatillista koulutusta Nakurun lapsille -hanke (2001–2006) sekä edellisen jatkohanke Ammatillinen tukiohjelma Nakurun nuorille (vuosina 2007–2009). Maatilahanke oli tukihanke Orpokotihankkeelle (Help A Needy Child -hanke), jonka avulla pyrittiin saamaan orpokodille omavaraista ja monipuolisempaa ruokatuotantoa maanviljelyn ja karjanhoidon keinoin. Tontinomistusasiakirjojen saaminen osoittautui kuitenkin kaikista yrityksistä huolimatta mahdottomaksi, koska Kenian hallitus päätti yllättävästi estää kaikki valtion omistuksessa olleiden maiden luovutuksen. Onneksi vaihtoehdoksi löytyi yksityisen lahjoittajan tontti, jotta hanke saatiin käyntiin. Kenialaisten viranomaisten kanssa voi ilmeisesti varautua pitkiin ja vaikeisiin prosesseihin, jos ei ole saanut jo ennakoon luotua yhteistyösuhteita em. tahoihin ja hyväksyvää ilmapiiriä omalle asialleen. (Nakurun lapset ry 2008.)

Ajatus mahdollisista vaikeuksista viranomaisten kanssa vahvistui tarkasteltaessa Ammatillista koulutusta Nakurun lapsille -hanketta, jossa vähäosaisia nuoria koulutettiin Centre of Hope -ammattikoulussa tietotekniikan, ompelu-, puutyö- ja kampaamoaloille. Nuoria koulutettiin menestyksekkäästi ammatteihin ja jatkohankkeellekin saatiin rahoitusta. Ongelmaksi nousi kuitenkin se, että nuorten saama koulutus ei saanut kenialaisen koulutusjärjestelmän hyväksyntää ja näin nuorten työnsaanti saattoi vaikeutua. Tästä voinee päätellä, et-

tä hankkeen juurtuminen ja soveltuminen paikalliseen toimintaympäristöön pitäisi ottaa erityishuomion kohteeksi, jotta hankkeen kestävyys saadaan varmistettua. OVC-tukihankkeen suunnittelussa on päätetty ottaa tämä asia huomioon sitouttamalla niin viranomaistahoja kuin sidosryhmien edustajia pitkäjänteiseen hankeyhteistyöhön tiedottamalla ja osallistamalla heitä mahdollisimman paljon. Lisäksi hankkeen toimitilat ovat vuokratiloja, joten maan- ja kiinteistönomistus ei muodostu ongelmaksi paikallistahojen kanssa.

Interpedia ry:n Lasten ravitsemus ja perheiden tuki -hanke (vuosi 2009) toteutettiin Etiopiassa, joka on Kenian pohjoinen naapurivaltio. Koulutukseen oleellisenä osana kuuluu myös valistus, jonka nuorille kohdistettuna erityisalueena tässä hankkeessa oli seksuaaliterveys. Seksuaaliterveysvalistus nuorten keskuudessa on koettu hyväksi keinoksi vähentää hiv-tartuntojen määrän kasvua. Myös OVC-tukihankkeessa on aikomus nuorisokerhotoiminnan ohessa annettavan valistuksen avulla ennaltaehkäistä taudin leviämistä ja parantaa jo mahdollisesti sairastuneiden elämänlaatua. Toinen tärkeä asia, johon Interpedian hanke sai kiinnittämään huomiota, oli laadunvarmistus, johon pyrittiin avoimen ja osallistavan suunnittelun avulla. Etelän kumppani saadaan sitoutumaan ja ottamaan hankkeen omistajuus haltuunsa, jos yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin varataan riittävästi aikaa ja resursseja. Myös varainhankintaan osallistuminen oli tärkeää hankkeen jatkuvuuden kannalta. Tämä tieto varmisti sen, että usean vuoden hankesuunnittelujakso on kannattavaa jatkon kannalta. Lisäksi OVC-tukihankkeen kestävyttä pyritään varmistamaan panostamalla etelän kumppanin sidosryhmäverkostoa vahvistamalla.

5 ORPHANS AND VULNERABLE CHILDREN'S SUPPORT PROJECT - HANKESUUNNITELMA

Hankkeen on tarkoitus auttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia lapsia, joilla ei ole toivoa tulevaisuudesta. Toteutuessaan OVC-tukihanke mahdollistaa 200 orpolapsen pääsyn kouluun ja avaa pääsyn pois köyhyydestä ja syrjäytymisen uhasta. Lasten koulunkäynnin ja hyvinvoinnin lisäksi koko perheen terveyttä, ravinnon saantia ja toimeentuloa tuetaan konkreettisen ja psykososiaalisen tuen keinoin. Orpojen ja haavoittuvaisten lasten tukihanke on

suunniteltu pitkäjänteisessä yhteistyössä etelän kumppanin, kenialaisen JECC-järjestön, kanssa paikallisen avuntarpeen pohjalta. Hanke vahvistaa järjestökumppanin osaamista ja luo uuden toimintamallin sekä uusia kenialaisia kumppanuuksia eri auttajatahojen välillä. Hankkeeseen liittyvät riskit ja mahdollisuudet on pyritty huomioimaan mahdollisimman realistisesti. Jatkuvuutta ja kestävyyttä haetaan mm. rahaston perustamisella.

Tässä luvussa avaan edellä mainittuja hankesuunnitelman sisältöjä, jotta hankkeen käytännönläheisyys ja suunnitelman hyödynsaajien ja paikallisten auttajien näkökulma avautuisi lukijalle mahdollisimman konkreettisesti. Ensimmäiseksi käsittelen niitä tehtäviä, joita kehittämisprosessi kokonaisuudessaan sisältää. Näin avautuu hankesuunnittelussa huomioon otettavien asiassältöjen laajuus ja suunnitteluprosessin elinkaari kokonaisuudessaan. Hankesuunnitelman keskeisin osa-alue on luvussa, jossa selvitetään ne ratkaisut, joilla pyritään projektin välittömiin tavoitteisiin eli lasten koulunkäynnin mahdollistamiseen ja perheiden tukeen. Kaikki muut hankkeen osa-alueet pyrkivät tukemaan näitä tavoitteita, jotka pitkällä tähtäimellä vähentävät äärimmäistä nälkää ja köyhyyttä. Jotta hankkeen toteutuminen ja kestävyys olisivat mahdollisimman vakaalla pohjalla, on hankesuunnittelun pohjaksi ja rahoittajien vakuuttamiseksi pitänyt kerätä tietoja myös eri kumppanitahoista, joiden kanssa toimitaan. Näitä tietoja ovat muiden muassa tässä luvussa esiin tulevat kumppaneiden toimintatavat ja valintaperusteet. Myös hankkeen toimintaympäristöä riskeineen ja mahdollisuuksineen on ollut tarpeellista tarkastella, jotta erilaisiin epävarmuustekijöihin osattaisiin suunnitelmassa varautua mahdollisimman hyvin. Luvun lopussa on suunnitelma kolmivuotisen hankkeen siirtämisestä kokonaan paikallisten toimijoiden haltuun niin, että se jatkuisi hanke- rahoituksen päättymisestä huolimatta. Hankkeen vaikuttavuutta ja kestävyyttä sekä seurantaa että tuloksia on tarkasteltu lähinnä eri hyödynsaajien näkökulmasta, jotta ratkaisumallien hyödyt konkretisoituvat niin rahoittajille kuin muuten hankkeesta kiinnostuneille tahoille.

5.1 OVC-tukihanke ja kehittämisprosessin tehtävät

”Hanke on projekti, joka on aikataulutettu, tietyillä voimavaroilla kestäviin tuloksiin pyrkivä tehtäväkokonaisuus, jonka toteuttamisesta vastaa sitä varten perustettu organisaatio” (Hanketuen käsikirja, Osa I 2005, s. 8). Edellisen määritelmän voi sovittaa myös OVC-tukihankkeeseen. Sillä on selkeä aikataulu, joka on kolme vuotta ja se sisältää tietyt tehtävät, joiden toteuttamiseen on perustettu organisaatio.

Hanke sisältää kehittämistehtävän. Tämänhetkisestä tilanteesta halutaan päästä eteenpäin tavoitteiden mukaiseen tilanteeseen. Toikko ja Rantanen (2009, 56–63) sisällyttävät kehittämisprosessille viisi tehtävää, jotka voi löytää myös em. hankkeesta. Näistä tehtävistä ensimmäinen on perustelut tai ongelmatilanne, jonka perusteella asioita halutaan kehittää eteenpäin tiettyihin tavoitteisiin toimintaa kohdistuen. Toisena tehtävänä on tavoitteiden pohjalta tehtävä organisointi, johon sisältyy hankkeen käytännön toteutuksen suunnittelu ja valmistelu. Olennaisena osana tässä vaiheessa on toimijoiden määrittely eli toteuttajaorganisaation muodostaminen. Kolmas tehtävä on toteutus, johon sisältyy ideointia ja priorisointia niistä toimintamalleista ja ratkaisuisista, joiden avulla tavoitteisiin pyritään pääsemään. Jos mahdollista, ideoita kannattaa eri tavoin testata ennen käyttöönottoa. Tarkkaan rajattua toimintaa pitää usein toteutettaessakin uudelleen arvioida ja analysoida ja muuttaa sitä tilanteen vaatimalla tavalla. Kehittämisprosessin neljäs tehtävä on jatkuva arviointi, joka tuottaa tietoa kehitettävästä asiasta, sen muutoksista, projektin johdon käyttöön. Kaikkien prosessiin osallistuvien tahojen näkökulmat ovat arvokkaita ja ne kannattaa ottaa huomioon. Näin luodaan yhteinen ymmärrys kehitettävästä asiasta ja sen suunnasta. Tällöin puhutaan osallistavasta arvioinnista, jossa arviointi tapahtuu arvostaen ja vahvuuksia korostaen. Viimeisenä ja viidentenä kehittämisprosessin tehtävänä on tulosten levittäminen. Tämä voi olla myös oma erillinen prosessi, jossa saavutettu malli tai käytäntö juurrutetaan (valtavirtaistetaan) toimintaan pysyväksi esimerkiksi mallintamisen tai tuotteistamisen keinoin.

Hankesuunnitelman tekeminen opinnäytetyönä on painottunut ongelmien pohjalta tehtävään tavoitteiden laadintaan ja niiden pohjalta tehtävään organisointiin eli käytännön ratkaisumallien eli toteutuksen suunnitteluun sisältäen budjetoinnin ja rahoitussuunnittelun sekä osallistavan arvioinnin suunnittelun.

Hankkeen toteutuksen jälkeen tehtävää tulosten levittämistä eli käytännön juurruttamista on myös pitänyt visioda muun suunnittelun lomassa, jotta hanke todella johtaisi kestäviin ja vaikuttaviin tuloksiin.

5.2 Lasten koulunkäynnin mahdollistaminen ja perheiden tuki

Hankkeen tavoitteena on auttaa lähtökohtaisesti niitä, joiden perheissä kärsitään hiv/aids-ongelmasta tai muista vakavista ongelmista, jotka vaarantavat lasten hyvinvoinnin. Harkinnanvaraisesti hankkeeseen mukaan voidaan ottaa vähäosaisten perheiden lapsia, joilla on esim. kehitysvamma tai vakava sairaus ja he ovat näin erityisen haavoittuvaisia. Mahdollistamalla lasten koulunkäynti sekä tukemalla perheitä on hankkeen tavoitteena estää lapsien jäämistä orvoiksi (vailla molempia vanhempia) ja syrjäytyneiksi. Konkreettisina toimenpiteinä tuetaan koulutusta hankkimalla heille mm. koulupuku ja tarpeelliset koulutarvikkeet kuten vihkoja, kyniä, pyyhekumi, viivotin ja penaali. Hanke tukee lasten kouluruokailua ja välipalan saamista koulupäivän aikana. Tyttöjen koulunkäyntiä lisätään lahjoittamalla heille kuukautissuojia. Näille tytöille lahjoitetaan myös kana ja kananruokaa. Hoitamalla ja ruokkimalla kanojaan em. tytöt saavat ravintoa ja tuloja kananmunien myynnistä. Hankkeen päätyttyä he voivat kustantaa kuukautissuojaostonsa kananhoidosta hankkimillaan tuloilla. Lisäksi hankkeen aikana annetaan seksuaaliterveysvalistusta nuorille tytöille ja pojille mm. hiv/aidsin leviämisen ehkäisemiseksi.

Perheitä tukemalla hankkeella pyritään voimaannuttamaan niitä arjessa selviytymisessä ja osallistamalla niitä paikallisyhteisön aktiiviseen jäsenyyteen ja luomaan näin yhteisvastuun kulttuuria. Käytännössä tämä tapahtuu psykososiaalisen tuen ja ohjauksen keinoin. Em. työtä tekevät hankkeen kylätyöntekijät, jotka vierailevat perheissä kuukausittain. Perheiden ruoantuotantoa parannetaan lahjoittamalla siemenpakkauksia, joilla ne voivat aloittaa keittiöpuutarhailun tai monipuolistaa jo olemassa olevien keittiöpuutarhojen sa-

toa. Kotoperäinen siemenlajitelma sisältää terveyttä edistäviä, esim. hiv/aidsia lievittäviä, siemeniä. Hankkeen aikana perheille lahjoitetaan vuohia. Hankkeen alkuvaiheessa hankitaan hyvä pukki, jonka avulla vuohien määrää lisätään niin, että jokainen kotitalous saa vuohen. Perheet sitoutetaan lahjoittamaan hankkeen kuluessa ainakin yksi vuohi jollekin oman kylän köyhälle perheelle, joka ei ole projektissa mukana. Lisäksi, jos sato on ollut hyvä, perhe on velvolinen jakamaan hyötykasvien siemensadosta toiselle köyhälle perheelle. Näin projektin avulla luodaan muille kyläyhteisön köyhille perheille hyvinvointia ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä kylän asukkaiden kesken.

Koulutus on tällä hetkellä orpolasten paras mahdollinen väylä pois köyhyyden ja huono-osaisuuden kierteestä. Tämän vuoksi OVC-hankkeella halutaan auttaa lapsia pääsemään kouluun. Psykososiaalinen ja toimeentulon tuki sekä lapsille että heistä huolehtiville aikuisille lisäävät koko perheen hyvinvointia pitkällä tähtäimellä. Suurin haaste suunnittelussa oli saada lasten ja perheiden määrä sen suuruiseksi, että hanke auttaisi mahdollisimman monta lasta ja perhettä, mutta jonka käytännön toteutus tai rahoitus ei paisuisi liian suureksi. Ratkaisevan neuvon antoi tässä asiassa Kepan hankeneuvoja, joka kehotti porrastamaan avustettavien määrää, jotta hankkeen aloitus ei olisi niin massiivinen eli lapsimäärältään niin suuri. Avustuksen piiriin otettaisiin lapsia ja perheitä porrastaen kahdessa osassa kukin kahden vuoden ajaksi kolmivuotiseen hankkeeseen. Vaikka tämä muutos merkitsi vielä uusien laskelmien tekoa ja ylimääräistä, ennakoimatonta, työtä, oli ratkaisu jälkeinpäin ajatellen hyvä. Tämän ratkaisun avulla hankeorganisaation koulutukselle ja käynnistämiseksi jäisi enemmän aikaa ja resursseja hankkeen käynnistämisen vaiheessa.

5.3 Etelän yhteistyökumppani JECC

JECC (Jamii Encouragement Children Centre) on 24.11.2006 rekisteröity yhdistys. Se on Busian kaupungissa Ugandan rajalla toimiva oma-apuryhmä, jonka tavoitteena on parantaa orpojen ja haavoittuvaisten lasten mahdollisuuksia selvitä ympäröivässä yhteiskunnassa järjestämällä heille koulunkäyntimahdollisuuksia sekä tukemalla heidän perheitään. JECC on organisoinut esiopetusta yhteensä 46 lapselle. Lisäksi järjestö antaa nuorille tytöille ja pojil-

le seksuaalivalistusta kerhotoiminnan muodossa. JECC:n vapaaehtoiset kylätyöntekijät sekä vapaaehtoistiimien vetäjät tekevät kotikäyntejä ja jakavat mm. siemenlajitelmia keittiöpuutarhojen sadon monipuolistamiseksi. Samalla he kuuntelevat perheiden ongelmia ja tuovat ne tiimipalaveriin, jossa mietitään, miten niihin voitaisiin vastata. JECC auttaa hiv-positiivisia ja aidsiin sairastuneita ihmisiä. Heille järjestetään säännöllisiä ryhmäkokouksia, joissa annetaan monipuolista tietoa sairauteen liittyen sekä rohkaistaan selviämään sen kanssa. Näissä ryhmässä mahdollistetaan myös vertaistuen toteutuminen.

Yhteistyökumppanilta puuttuu tietoja ja taitoja sekä osaamista, jonka avulla se pystyisi tehokkaammin tukemaan ja voimaannuttamaan lapsia ja heidän perheitään. Jo olemassa oleva ja toimiva henkilöstövoimavara ei siis ole riittävän täysipainoisessa käytössä sen kapasiteettiin nähden. Kouluttamalla henkilöstö hankkeella pyritään ottamaan ko. voimavarat parhaalla mahdollisella tavalla käyttöön. Hanke on näin myös kumppanijärjestön koulutusprojekti. Alussa projektin johtajat koulutetaan hankkeen johtamiseen. Tiimi koulutetaan ja motivoitetaan toteuttamaan projektia ja tekemään yhteistyötä toistensa, sidosryhmien ja Suomen kumppanijärjestön kanssa. Järjestön kylätyöntekijät eli CHW-työntekijät (Community Home Workers) koulutetaan voimaannuttamaan perheitä ja kyläyhteisöjä.

5.4 Kumppanin valintaperusteet ja sen oma panostus hankkeeseen

Etelän yhteistyökumppani osallistuu projektin suunnitteluun ja tietojen keruuseen lähettämällä sähköpostia sekä osallistumalla Kenfin Bridge ry:n järjestämiin seminaareihin. Kenialaiset järjestävät kaiken työvoiman projektissa kuten kylätyöntekijät, projektin vastaavat, raportoinnin Suomeen, kirjanpidon ja ulkopuolisen kenialaisen kirjanpidon. Lähes kaikki projektissa tapahtuva työ tehdään kenialaisin voimin. Taloudellisesti JECC osallistuu hankkeen toteuttamiseen antamalla tilansa (orpolasten koulu) veloitusetta projektin käyttöön. Vuokran, 6000 Ksh/kk (60 €/kk) järjestö maksaa itse omista varoistaan. Järjestön johtotiimi toimii projektin suunnitteluvaiheessa veloitusetta, vapaaehtois pohjalla. Vastineeksi koko järjestötiimi saa hankkeen aikana projektikoulutusta samoin kuten sen johtajat ja raportoija.

Etelän kumppanin valinta oli paljon pohdintaa vaativa prosessi. Kumppanin pitää olla ehdottoman luotettava ja riittävän potentiaalinen toteuttaakseen itsenäisesti hankeprojektin. Mielestäni hankesuunnittelijan on ensisijaisen tärkeää käydä itse katsomassa ja kokemassa paikallisia olosuhteita sekä tavata paikallisia kumppaneita ja yhteistyötahoja. Tämä oli myös OVC-tukihankkeen suunnittelussa ainoa tapa ja paras ratkaisu saada tehtyä vaikea valinta kahden apua tarvitsevan paikkakunnan ja etelän kumppanin väliltä. JECC-järjestö osoitti tarvitsevänsä enemmän ulkopuolista apua taistellessaan vakavien ongelmien parissa Busiassa. EPADA-järjestö Mbalesta taas osoitti olevansa jo asiantuntija kehitysyhteistyöhankkeessa, joten oli luonnollista valita se yhteistyökumppaniksi ja kouluttajaksi OVC-tukihankkeeseen.

5.5 Muut hankkeen yhteistyötahot

Kenfin Bridge ry:llä on JECC-järjestön lisäksi neljä muuta yhteistyötahoa Keniassa eri paikkakunnilla. Järjestö tukee kuukausittain CCCH-lastenkotia (Children's Care Compassion Homes) pienellä rahasummalla. Lisäksi suomalaiset "kummihenkilöt" tukevat säännöllisesti lastenkodin lapsia. Samalla paikkakunnalla Mbalessa toimii EPADA -järjestö (Empowerment and Participatory Development Agency), joka tukee 2500:dan lapsen koulunkäyntiä alueella, lähinnä ulkomaisten varojen turvin. Kenfin Bridge ry on tukenut JECC- ja EPADA-järjestöjä lähettämällä rahaa esim. siemenlajitelmien ostoa varten köyhille perheille. Kenfin Bridge ry:n perustamisen jälkeen, vuosien 2008–2010 välisenä aikana, on etelän yhteistyökumppanien kanssa tehty yhteistyötä mm. pitämällä joka kesä yhteinen seminaari, jossa on mm. suunniteltu tulevia yhteistyön muotoja.

OVC-tukihanke ostaa hankejohdon ja kylätyöntekijöiden koulutusta kumppanijärjestö EPADA:lta, jolla on hyvää käytännön kokemusta kehitysyhteistyöprojektin toteuttamisesta omalla paikkakunnallaan Mbalessa (Länsi-Kenia, Maragolin alue). EPADA on toteuttanut mm. USAID:in (United States Agency for International Development) rahoittamaa orpolasten tukiprojektia. Hankekoulutus toteutetaan useina eri jaksoina hankkeen etenemisen aikana. Lisäksi koulutusta täydentää Zion Clinic Mtwapasta (Mombasan välittömässä lähei-

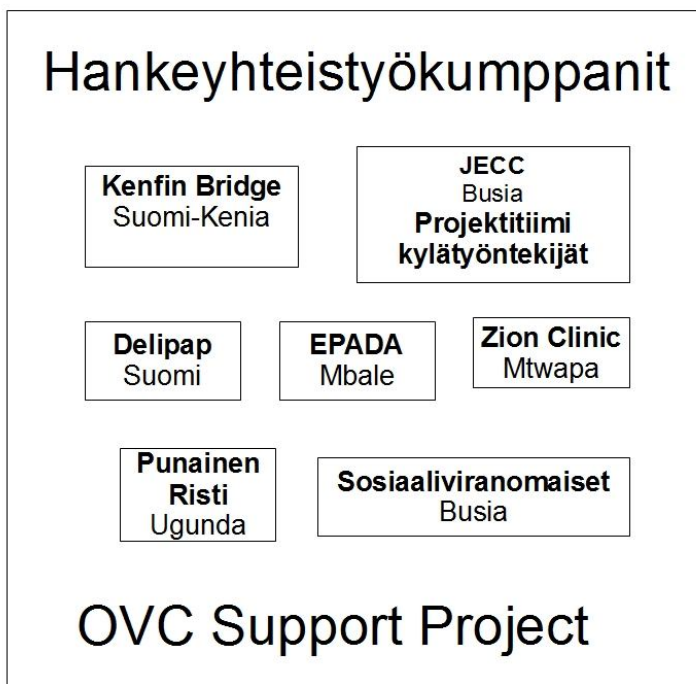
sydässä). Se on hiv/aidsin hoitoon erikoistunut klinikka, joka työllistää noin 30 henkilöä. Zion Clinic pystyy antamaan hankeorganisaatiolle konsultaatiota kylissä tekemästään terveys-, valistus- ja sosiaalityöstä perheiden ja nuorten parissa. Erityisosaamista em. klinikalla on myös nuorten kerhotoiminnasta, jonka tarkoituksena on antaa valistusta ja psykososiaalista tukea hiv/aids-ongelman kanssa kamppaileville nuorille. Ensimmäisenä hankevuonna kylätyöntekijät käyvät käytös- tai asennemuutoskoulutuksen, jonka Zion Clinic toteuttaa. Toisena hankevuonna vastaava koulutus järjestetään hankkeessa mukana oleville 12–20 vuotiaalle nuorille.

JECC- ja EPADA-järjestöjen sekä Zion Clinic:in yhteistyö mahdollistaa myös kokemusten ja tietämyksen vaihdon osapuolten kesken. Esimerkiksi EPADA:lla on tavoitteena aloittaa oma hiv/aids-testaus ja nuorisokerhotoiminta tilojen ja resurssien mahdollistuessa. Zion Clinic tekee jo tätä työtä. Neljäs yhteistyökumppani hankkeessa on kenialainen Punainen Risti, jonka kouluttaja Rose Khagoitsi Ugundasta on lupautunut pitämään hankeorganisaatiolle ensiapukoulutuksen. Kaikkien etelän hankeyhteistyökumppanien kanssa on solmittu esisopimukset huhtikuun 2011 aikana.

Suomalaiset yksityiset lahjoittajat sponsoroivat hanketta taloudellisesti. Eräs espoolainen oppilaitos on kiinnostunut ottamaan hankkeemme taksvärkin kohteeksi v. 2011–2012. Suomalainen yritys Delipap on lupautunut lahjoittamaan biohajoavia kuukautissuojia (2-laatu) hankkeessa mukana oleville tytöille.

Vuoden 2011 aikana JECC-tiimi yhdessä Katriina Mwaramwendon kanssa kartoittaa yhdistyksiä ja yrityksiä Keniasta, jotka voisivat tukea hanketta taloudellisesti. Jo kesällä 2010 busialainen seurakunta Church of God on ilmaissut kiinnostuksensa toimia hankkeen hyväksi. Myös Busian sosiaaliviranomaiset antavat tukensa hankkeelle. Virallinen sosiaali- ja perhetyö näyttää olevan aivan tarpeisiin riittämätön orpolasten suuren kasvun ja hiv/aidsin aiheuttamien ongelmien vuoksi. Paikalliset sosiaaliviranomaiset ovat hyvin yhteistyökykyisiä ja -haluisia. Heidän kanssaan on solmittu esisopimus (huhtikuussa 2011)

hankkeen gender-asiantuntijana toimimisesta. He toimivat hankkeen paikallisia gender-asiantuntijoina ja jakavat tietoa sekä seuraavat hankkeen gender-tavoitteiden toteutumista osallistumalla joka toinen kuukausi hankejohdon ja tiimivetäjien kokouksiin. Lisäksi he tekevät vierailuja hankeperheisiin puolivuositain ja tiedottavat toiminnastaan Suomeen. Yhteyshenkilömme paikallistalossa on Christine Oranga (Gender and Social Development Assistant), jonka vastuualueeseen kuuluvat nimenomaan gender-asiat. Kuvassa 1 on esitetty kaikki hankkeen toteuttamiseen osallistuvat yhteistyötahot.

Kuva 1. Hankeyhteistyökumppanit

Usean eri toimijan kanssa yhteistyössä toimiminen on haastavampaa, mutta myös todennäköisesti tuloksiltaan hedelmällisempää kuin vain yhden etelän kumppanin kanssa. Lisäksi verkostoituminen on tätä päivää, koska sillä saadaan aikaan synergiaetuja, saadaan siis enemmän aikaan kuin yksin. Hanke suunnittelun aikana on myös vahvistunut näkemys siitä, että rahoittajatahot arvostavat nimenomaan verkostoyhteistyötä. Niinpä oli luonnollista pyytää verkostoyhteistyöhön mukaan Zion Clinic ja Punainen Risti, vaikka ne eivät

toimi aivan Busian ja Mbalen välittömässä läheisyydessä. Niillä on kuitenkin arvokasta osaamista ja yhteyksiä. Näin ne voivat antaa hankkeelle projektihenkilöstön tarvitsemaa koulutusta ja jakaa kokemuksiaan avustustyöstä JECC:n ja EPADA:n kanssa. Hankesuunnittelun kannalta yhteistyökumppaneiden löytyminen hyvissä ajoin tärkeää ja myös olennaisesti helpompaa, mikäli näihin tahoihin on ollut jo aikaisemmin yhteyksiä. Niin oli tässä tapauksessa Zion Clinicin ja Punaisen Ristin kohdalla. Yhdistyksellä oli olemassa valmiit yhteydet ja kontaktihenkilöt, joiden kanssa oli helppo sopia tutustumiskäynteistä ja neuvotteluista, jotka tapahtuivat heinäkuussa 2010 Kenian matkan yhteydessä. Tämän matkan aikana pidetyssä sidosryhmäseminaarissa solmittiin myös yhteydet sosiaaliviranomaisiin, jotta OVC-tukihanke saisi viranomais-tahojen hyväksynnän ja siinä voitaisiin ottaa paremmin huomioon paikalliset viranomaiskäytännöt.

5.6 Hankkeen tausta, vaikuttavuus ja kestävyys

5.6.1 Paikallinen toimintaympäristö

Busia on rajakaupunki Kenian ja Ugandan rajalla. Kaupungin läpi kulkeva rekkaliikenne ja nimenomaan rekkakuskit aiheuttavat paljon ongelmia Busian alueella. Näitä ovat mm. koulun keskeytykset, aikaiset avioliitot, lapsijohtoiset perheet, lapsityövoima ja lapsien hyväksikäyttö, prostituutio sekä hiv/aidsin leviäminen että päihteiden käyttö.

Lisäksi alueella vallitsee ongelmia edistäviä vanhoja afrikkalaisia käytäntöjä, kuten moniavioisuutta ja vaimon perimiskäytäntö. Syvä köyhyys ylläpitää ongelmia ja luo toivottomuuden, haluttomuuden ja jopa vastahakoisuuden ilmapiiriä. Köyhyys saattaa helposti ajaa ihmisiä hankkimaan elantonsa laittomin keinoin. Lapset joutuvat jättämään koulunsa kesken perheen elättämisen vuoksi ja tämä voi johtaa lukutaidottomuuteen sekä huliganismiin.

Puiden hakkauksen vuoksi maaperä on köyhtynyt ja sateita tulee nykyään hyvin epäsäännöllisesti. Joet ja lähteet kuivuvat, viljelmien sato vähenee ja aihe-

uttaa lisää nälänhätää. Veden vähydestä johtuen hiv/aidsin lisäksi alueen väestö kärsii mm. kolerasta ja lavantaudista. Em. syystä turismi on myös vähentynyt alueella.

5.6.2 Riskit ja mahdollisuudet

Hankkeeseen liittyy sekä riskejä ja mahdollisuuksia, joita on pyritty arvioimaan etukäteen mahdollisimman laajasti ja realistisesti. Kenian poliittinen tilanne ja vuonna 2012 tulevat presidentin vaalit voivat olla riski. Mahdollinen epävakaa poliittinen tilanne voi viivästyttää tai vaikeuttaa hankkeen aloittamista tai toteutusta. Poliittiseen tilanteeseen on suoranaisesti mahdotonta vaikuttaa, mutta sen tuomiin haasteisiin kuitenkin pyritään mahdollisuuksien mukaan sopeutumaan ja etenemään projektin tavoitteiden mukaisesti niin, että kokonaisuus toteutuu suunnitellulla tavalla.

Kenialaisten hyödynsaajien oma asenne esim. koulunkäyntiin voi olla negatiivinen tai elämään suhtaudutaan ”hakuna matata” (”ei huolen häivää”- tyyppiä) eli mennään päivä kerrallaan eikä olla totuttu suunnitelmallisuuteen ja sitoutumiseen. Projektiin sisällytetään asennekasvatusta, jolla pyritään luomaan positiivista toivoa ja pitkäjänteistä tulevaisuusnäkemyä sekä yhteisöllisyyttä.

Korruptio maassa on yleisesti tiedossa. Yhteistyösopimuksilla, selkeillä toimintakäytännöillä ja valvonnalla pyritään siihen, että hanke viedään läpi alusta asti ilman lahjontaa. Yhteistyösopimuksen sisällöt esiteltiin ja avattiin keskusteluissa kumppanijärjestölle kesällä 2010, joten ko. asia pyritään tekemään hyvin selväksi jo projektin suunnitteluvaiheessa.

Kommunikointivaikeudet saattavat aiheuttaa hankaluuksia. Yhteistyökumppanilla ei ole omaa tietokonetta eikä nettiyhteyttä, mikä hankaloittaa yhteydenpitoa. Tätä ongelmaa pyritään ratkaisemaan tukemalla taloudellisesti netin

käyttöä paikallisessa nettipalvelupisteessä. Projektin käyttöön hankitaan asianmukaiset laitteet ja yhteydet hankkeen alkaessa vuoden 2012 alussa.

Yllättävät tekijät ovat Keniassa aina mahdollisia. Yhteistyökumppani ei noudata sovittuja sääntöjä tai esim. yhteistyökumppanin omaisuus joutuu varkauden kohteeksi. Eläimet, joita hankimme, kuolevat outoon sairauteen jne. Kommunikoinnin tai muita ymmärtämisen vaikeuksia pyritään ehkäisemään tiiviillä yhteydenpidolla ja valvonnalla. Erityistä huomiota pyritään kiinnittämään turvallisuustilanteeseen ja projektiin resurssoidaan tätä varten määräraha. Esimerkiksi eläimille, jotka projekti hankkii, otetaan rokotukset tavallisimpien eläintautien estämiseksi.

Tehtäessä kehitysyhteistyötä Keniaan ja yleensä Afrikkaan lienee tavallista, että epävarmuus ja nimenomaan turvallisuustilanne ja siihen liittyvät tekijät nousevat huomion kohteiksi. Näin kävi myös OVC-tukihankkeen suunnittelun yhteydessä. Kenian matkan aikana hankesuunnittelijalle paljastui todellisuus turvallisuustilanteesta, joka on maassa vierailevalle länsimaalaiselle yllätys, vaikka siitä on lukenutkin ulkoasiainministeriön tiedotteista. Niin maaseudulla kuin kaupungeissakin tarvitaan aseistautuneita vartijoita turvaamaan kaikkea vähänkin rahanarvoista omaisuutta. OVC-tukihankkeen toimitilat, projektihenkilöstön ja projektin laitteiston ja käyttövarojen turvaaminen järjestetään hankkimalla rakennukseen metallirakenteiset ovet ja vahvistamalla rakennuksen ympärillä olevaa aidoitusta. Lisäksi palkataan vartija paikallisesta vartiointiliikkeestä.

5.6.3 Hankevastuun siirto paikallisille ja sen vaikuttavuus ja kestävyys

Kun hanke alkaa vuonna 2012, aloitustyö tehdään yhteistyössä kenialaisen kumppanin kanssa. Kesällä 2010 on sovittu hallinnon yleisistä periaatteista ja valittu projektin johto, kirjanpitoavastaava ja raportoiija (liite 2). Kun päätös rahoituksesta saadaan, allekirjoitetaan yhteistyösopimus Kenfin Bridgen ja JECC:n välillä. Hanke käynnistetään Keniassa kahden suomalaisen projektityöntekijän avustuksella tammi-helmikuussa 2012. Sen jälkeen hankkeen to-

teutus siirtyy konkreettisesti yhteistyökumppanille. Kenialaiset toteuttavat hankkeen suunnitelman pohjalta ollen tiiviissä yhteistyössä suomalaisen järjestökumppaninsa kanssa. Projektin kenialainen raportoiija lähettää 3 kertaa vuodessa raportin Suomeen sähköisesti. Suomesta seurataan hankkeen toteutumista raporttien ja muun yhteydenpidon pohjalta ja toimitetaan kooste vuosittain ulkoministeriölle. Hankkeen suomalainen valvoja vierailee hankepaikkakunnalla ainakin kerran vuodessa ja dokumentoi sekä arvioi hankkeen etenemistä.

Hankkeella pyritään vaikuttamaan hankkeeseen osallistuvien lasten ja heidän perheidensä päivittäiseen selviytymiseen niin, että he saavat toimintatapoja, joiden avulla lasten tulevaisuus ja vanhempien jaksaminen ovat kestäväällä pohjalla. Koulutus on askel pois köyhyydestä. Materiaalinen tuki auttaa jatkossa saavuttamaan myös taloudellisesti paremman aseman. Aineellisen avun lisäksi psykososiaalisen tuen tarkoituksena on lisätä niin lasten kuin aikuistenkin uskoa ja luottamusta itseensä ja omaan selviytymiseen tulevaisuudessa. Nuorten saama asennemuutos- ja seksuaaliterveyskasvatus auttaa heitä tekemään jatkossa toisenlaisia valintoja elämänsä suhteen. Projektihenkilöstön saama projekti-, tietokone- ja ensiapukoulutus voi antaa uusia työllistymismahdollisuuksia näille henkilöille. Kyläyhteisöjen ja paikallisten auttamistahojen yhteyksien vahvistamisella pyritään luomaan pysyviä kontakteja ja näin toimintamalleja yhteistyölle ja yhteisten asioiden hoitamiseksi Busian alueella. Etelän hankekumppanin ja paikallisten sidosryhmien (kuten rahoituslaitokset, yritykset ja järjestöt) yhteistyön tavoitteena on mm. perustaa rahasto orpojen ja haavoittuvaisten lasten koulunkäynnin mahdollistamiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi neuvottelut paikallistahojen kanssa on käynnistetty jo huhtikuussa 2011.

Hankesuunnittelun suurin haaste lienee siinä, että hankkeelle saadaan paikallisten toimijoiden tuki niin hyvin, että hankkeeseen sitoudutaan ja se otetaan omaksi, eli etelän kumppani kokee hankkeen omistajuuden myös pitkällä aikavälillä. Tätä varten OVC-tukihanketta on suunniteltu jo ennakkoon yhteisissä seminaareissa kenialaisten kumppaneiden ja sidosryhmien edustajien kanssa. Pelkkä hankkeen omistajuus ei riitä vaan työtä pitää tehdä nimen-

omaan hankkeen vaikuttavuuden ja kestävyuden eteen. OVC-tukihankkeen vaikutuksia seuraamalla ja niistä sidosryhmille tiedottamalla aiotaan saada sidosryhmät vakuuttumaan hankkeen jatkon tarpeellisuudesta ja samalla pyrittään luomaan pysyviä toimintamalleja, jotka takaavat hankkeen aikana syntyneiden hyvien käytäntöjen jatkuvuuden.

5.7 Välittömät ja välilliset hyödynsaajat

Hankkeen välittömät hyödynsaajat ovat Busian kaupungin orvot ja haavoittuvaiset lapset, jotka pääsevät kouluun ja samalla heidän ravinnon saantinsa ja terveystilanteensa paranee. Lisäksi lasten huoltajat hyötyvät saadessaan tukea perheen huoltamiseen ja toimeentuloon. Samasta perheestä hankkeessa voi olla mukana useita lapsia. Välittömän avun piiriin kahden vuoden ajaksi kolmevuotisen hankkeen aikana pääsee kaiken kaikkiaan 200 lasta, noin 40 perhettä ja yhteensä noin 750 perheenjäsentä. Hankkeen välittömiin hyödynsaajiin kuuluu myös etelän yhteistyökumppanin, JECC:n, hanketta toteuttava organisaatio. Koulutukseen osallistuvat hankkeen johtohenkilöt (kaksi henkilöä), raportioijat (yksi henkilö ja hänen varahenkilönsä), yhdistyksen johtoryhmä (10 henkilöä) ja kylätyöntekijät (CHW-työntekijät, 8 henkilöä).

Välillisesti projektista hyötyvät useat paikalliset tahot, jotka osallistuvat hankkeen toteuttamiseen. Näitä ovat ompelijat (4 hlöä), jotka ompelevat lasten koulupukuja ja kauppiaat (n. 8 hlöä), joilta hankitaan tarvikkeet lasten ruokaan ja siemeniä sekä kanat että vuohet. Hankkeen tarvitsema koulutus ostetaan kenialaisilta kouluttajilta (4–5 hlöä), jotka antavat projektiorganisaation tarvitseman koulutuksen. Hankkeen tarvitseman toimitilan kunnostustyön saa tehtäväkseen busialainen rakennustyöntekijä ja toimitiloja vartioimaan palkataan ympärivuorokautinen vartiointi alueella toimivalta turvallisuuspalvelulta, koska turvallisuustilanne on Keniassa heikko. Hanke työllistää myös monia paikallisia yrityksiä ostamalla niiltä palveluita. Näitä yrityksiä ovat rahoituslaitos, jolta ostetaan pankkipalvelut ja kirjapaino, jolta hankitaan hankkeen tarvitsemia painotuotteita, sekä tilitoimisto, joka avustaa palkkahallinnossa, ja tilintarkastaja, joka tekee hankkeen tarvitseman ulkoisen tilien ja hallinnon tarkistuksen.

Hankkeesta välillisesti hyötyvät paikallinen tietotekniikkayritys, josta ostetaan hankkeen tarvitsemat tietotekniset laitteet ja huolto sekä tietoliikenneoperaattori, jolta ostetaan puhelin- ja internetyhteydet hankkeelle. Hanke vahvistaa siihen osallistuvien kylien yhteisöllisyyttä ja luo positiivista mallia muille kyläyhteisöille yhteistoiminnan ja osallisuuden vahvasta voimasta. Tästä hyötyy Busian kaupunki, joka voi saada uusia toimintamuotoja eri auttajatahojen verkostoitumisen kautta. Samalla vahvistuu ja kehittyy myös kenialainen kansalaisyhteiskunta. Hanke tarjoaa suomalaisille tai muista maista oleville vapaaehtoisille (6 henkilöä) mahdollisuuden tehdä työtä hankkeen hyväksi Busiassa ja samalla tutustua kehitysyhteistyön tarjoamiin mahdollisuuksiin. Kenfin Bridgery:n hallitus (5–6 henkilöä) ja hankkeen vastuhenkilöt (kaksi henkilöä) Suomessa saavat haastavan ja mielenkiintoisen hankkeen toteutettavaksi etelän yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.8 Hankkeen kehitystavoitteet, tulokset ja Familyfile-seurantajärjestelmä

Hankkeen välitön tavoite on mahdollistaa köyhimpien orpolasten kouluun pääsy. Kun lapset pääsevät kouluun, heidän elämäänsä tulee päiväjärjestys ja rutiinit, jotka ovat lapsen tasapainoisen kehityksen kannalta tärkeitä. Koulunkäynti vahvistaa lapsen pärjäämisen mahdollisuuksia tulevaisuudessa ja antaa hänelle luottamusta elämään ja sen mahdollisuuksiin. Näin myös vähennetään lapsen haavoittuvuutta esim. sairastumista ja syrjäytymistä vähentämällä. Kun samanaikaisesti tuetaan perheen aikuisia selviämään arjessa, vahvistetaan näin lasten hyvinvointia ja huoltajien kykyä pitää huolta perheestään pitkäjänteisesti. Perhekohtaisen konkreettisen ja psykososiaalisen tuen avulla luodaan voimavaroja ja toivoa sekä uskoa tulevaisuuteen. Hankeperheet ovat positiivisia esimerkkejä toisille kyläyhteisön perheille, koska ovat selvinneet vaikeista elämäntilanteistaan. Hankkeen myötä perheiden keskinäinen auttaminen ja yhteisöllisyys lisääntyvät. Tämä edesauttaa kyläyhteisöjen voimavarojen kohdistamisessa yhteisten tavoitteiden ja päämäärien hyväksi.

Hankkeen pitkän tähtäimen kehitystavoite on saada orpojen ja haavoittuvien lasten määrä väheneään Busian seudulla. Koulutus, valistus ja voimaan-

tuminen perheessä luovat toivoa ja selviytymisen mahdollisuuksia, lisäävät osallisuutta kyläyhteisöön ja ympäröivään yhteiskuntaan sekä vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa.

Kylätyöntekijät, jotka vierailevat hankeperheissä kuukausittain, keräävät tietoa hankeperheistä perhekohtaisiin Familyfile-kansioihin (liite 3) vierailukäyntiensä aikana. Hankkeen alussa tehdään aloitushaastattelut, joissa selvitetään perheen nykytilaa. Aihealueita ovat lasten koulunkäynti, terveys ja ravinto sekä perhetilanne, johon sisältyy mm. gender-teema. Edellä mainittuja teemoja ja niiden kehitystä seurataan koko hankkeen ajan kuukausittain kirjaamalla tiedot Familyfile-kansioon. Tämä tapahtuu jokaisen kotikäynnin yhteydessä Monthly Report -lomakkeen avulla, jossa pääteemoina ovat koulunkäynti ja terveys sekä ravinto. Raportointivastaava siirtää tiedot hankkeen seurantatietokantaan, josta ne neljännesvuosittain raportoidaan Suomeen. Perhekohtaiset Familyfile-kansiot säilytetään lukituissa arkistokaapeissa JECC:n toimistolla, jossa hankehallinto toimii. Kaikki kenialaiset hankeorganisaation jäsenet sitoutuvat vaitiolovelvollisuuteen allekirjoittamalla sitä koskevan sopimuksen.

Hankkeelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen järjestelmällinen seuraaminen on rahoittajatahojen edellyttämä asia, jotta saavutetut tulokset tulevat näkyviksi ja toiminnan suuntaa on mahdollista tarkistaa ja tarvittaessa muuttaa haluttuun suuntaan. Tarkka seuranta on ehdottoman tärkeää myös korruption estämisen vuoksi. Koska toimivaa valmista seurantajärjestelmää ei ollut saatavilla, Katriina Mwaramwendo ja Varpu Kangas suunnittelivat OVC-tukihankkeelle oman Familyfile-tiedonkeruu- ja seurantalomakkeiston, jonka avulla seurataan juuri tässä hankkeessa olevia tärkeitä asioita. Familyfile-lomakkeiston avulla kerätyt tiedot tallennetaan niitä varten suunniteltuun tietokantaohjelmaan, joka tehdään yhteistyössä ohjelmistosuunnittelijan kanssa. Näin varmistetaan seurannan toimivuus ja raporttien saatavuuden helppous. Hankkeen seurantajärjestelmän suunnittelu on niin iso asiakokonaisuus, että siihen kannattaa varata riittävästi aikaa ja oma suunnittelijaresurssinsa.

6 HANKKEEN TOTEUTUSSUUNNITELMA JA -AIKATAULU (VUOSITASO)

6.1 Toimenpiteet, joilla tuloksiin ja välittömiin tavoitteisiin pyritään sekä työsuunnitelma

Hankkeen konkreettisena tulostavoitteena on saada 200 orpolasta koulutielle ja samalla antaa noin 40 perheelle (joissa elää noin 750 henkilöä) toivoa paremmasta tulevaisuudesta. JECC-kumppanijärjestö voi hankkeen avulla luoda mallin, jonka avulla ja sidosryhmien tuella, se pystyy jatkossa paremmin autamaan Busian alueen orpoja ja haavoittuvaisia lapsia sekä perheitä ja näin edistämään alueensa hyvinvointia vähentämällä toivottomuutta ja köyhyyttä.

Edellä mainittuihin tuloksiin hanke etenee aikataulutetun työsuunnitelman mukaisesti (liite 4). Virallinen hankesopimus tehdään mahdollisimman pian hankerahoituksen varmistuttua vuoden 2011 joulukuussa. Kaksi suomalaista vastuuhenkilöä avustaa hankkeen käynnistämisessä noin viiden viikon ajan alkaen tammikuussa 2012. Samanaikaisesti alkaa orpolasten hakuprosessi ja hankejohto käy hankkeessa tarvittavan atk-koulutuksen. Helmikuussa valmistuu projektitoimiston kunnostustyö, ja sen jälkeen hankitaan hankehallinnon tarvitsemat kalusteet, laitteet ja materiaalit. Samassa kuussa pidetään projektin avajaiset yhteistyökumppaneille. Maaliskuun aikana koulutetaan kumppanijärjestön johtotiimi, hankejohto ja raportioijat sekä kyläyöntekijät. Tässä yhteydessä kyläyöntekijät saavat myös koulutuksen Familyfile-lomakkeiden käyttöön. Koulutuksen kanssa samanaikaisesti tehdään orpolasten valintaa paikallisista kyläyhteisöistä yhteistyössä kylän vanhimpien kanssa. Hankkeeseen mukaan haluavat perhekunnat täyttävät kyläyöntekijöiden avustuksella hakemuslomakkeen, jossa kartoitetaan lapsen ja perheen tilannetta. Keskeisiä kriteereitä, joita lasten valinnassa huomioidaan, ovat lapsen terveys- ja perhe-tilanne sekä ravitsemus että koulunkäyntimahdollisuudet ja lapsen tai perheen saama muu mahdollinen avustus. Alustavaa valintaa tekevät projektijohtajat Busiassa. Lopullinen valinta suoritetaan yhdessä suomalaisen projektivastuuhenkilön kanssa.

Kyläyöntekijät aloittavat maaliskuun aikana kuukausittaiset käynnit perheissä, joissa hankkeeseen valitut orpolapset elävät. Ensimmäisen käynnin yhteydessä tehdään lapsen ja perheen perusteellinen tilannekartoitus ja samalla per-

heet saavat siemenlajitelman ja ohjeita kotipuutarhan hoidosta. Kylätyöntekijän avustuksella täytetään rekisteröintilomake, joka liitetään perhekohtaiseen Familyfile-kansioon. Em. lomakkeesta JECC:n raporttija tallentaa tiedot hankkeen tietokantaan. Huhtikuussa johtotiimi ja kylätyöntekijät saavat ensiapukoulutuksen. Samassa kuussa aloitetaan vuohien luovutus perheille ja kanojen sekä biohajoavien kuukautissuojien jakaminen tytöille. Kuukautissuojien avulla edistetään tyttöjen koulunkäyntiä. Näille tytöille annetaan hoitoon kana ja sen tarvitsema kananruoka. Vapaaehtoistyöntekijät ohjaavat tyttöjä kanojen hoidossa. Hoitamalla kanaa tytöt saavat kananmunia, joita myymällä he voivat kustantaa jatkossa omat kuukautissuojansa. Samalla he oppivat säästämisen ja rahankäytön taitoja. Tytöt täyttävät Girl Report -lomakkeen joka toinen kuukausi, jolla seurataan kuukautissuojien käyttöä ja sen vaikutusta mm. koulunkäyntiin. Myös kanan hoitoa seurataan em. lomakkeen avulla.

Vuohesta perhe saa maitoa ja sillä teetetään poikasia. Vuohen luovutuksen yhteydessä perhe allekirjoittaa sopimuksen, jossa se sitoutuu luovuttamaan yhden vuohen poikasen toiselle köyhälle saman kyläyhteisön perheelle ja toisen vuohenpoikasen projektin käyttöön. Näin vuohien tuomaa vaurautta saa hankkeen aikana myös muu kyläyhteisö, joka ei ole hankkeessa virallisesti mukana. Lisäksi huhtikuussa järjestetään ensimmäinen tiiminvetäjien ja kylätyöntekijöiden kokous, josta laaditaan raportti hankejohdolle. Tiiminvetäjien ja kylätyöntekijöiden kokoukset ovat joka toinen kuukausi. Myös hankejohto laatii oman raporttinsa projektin etenemisestä ja tämä raportti toimitetaan Suomeen joka neljäs kuukausi.

Hankkeeseen valitut lapset aloittavat koulunkäynnin paikallisten oppilaitosten aikataulujen mukaisesti. He saavat mm. koulupuvut, koulutarvikkeita ja heidän tasokoemaksunsa maksetaan. Lisäksi heille järjestetään välipala ja lounas koulupäivän aikana. Toukokuussa aloittaa gender-asiantuntija Christine Oranga tiimin ja kylätyöntekijöiden konsultoinnin. Näin hän tekee sen jälkeen joka toinen kuukausi. Kesä- ja lokakuussa pidetään toinen ja kolmas viikon kestävä koulutusjakso hankeorganisaatiolle. Syyskuussa pidetään Zion Clinic -klinikan järjestämä käytös- tai asennemuutoskoulutus projektitiimille ja kylätyöntekijöille. Lokakuun aikana hankkeessa mukana olevissa kylissä järjestetään Kylä-

juhlat, joissa kyläläiset pääsevät yhdessä nauttimaan sadon antimista ja yhdessäolosta. Näiden tilaisuuksien yhteydessä tiedotetaan kyläläisille hankkeesta ja sen etenemisestä. Vastaavat kyläjuhlat järjestetään myös toisena ja kolmantena projektivuonna. Ensimmäinen Suomesta tehtävä seurantamatka Busiaan sijoittuu joko marras- tai joulukuulle 2012.

Hankkeen toisena vuonna 2013 lasten ja perheiden määrää kasvatetaan niin, että lapsia on mukana hankkeessa 200 ja perheitä noin 40. Samana vuonna alkavat nuorten kerhot ja huoltajien infotilaisuudet. Joulukuussa 2013 järjestetään tytöille taideprojekti, johon sisältyy sarjakuva- ja kuvatyöpajoja. Näiden tarkoituksena on ajatusten ja tunteiden työstäminen sekä itsetunnon vahvistaminen. Hankkeen johtotiimille ja perhetyöntekijöille järjestetään vuoden aikana kaksi erillistä viikon pituista koulutusjaksoa. Lisäksi tehdään vuosittainen seurantamatka Suomesta Keniaan.

Hankkeen kolmantena vuonna 2014 lasten ja perheiden määrä laskee, koska ensimmäisenä vuonna mukaan tulleet jäävät pois ja näin ollen lastenmäärä on 120 ja perheiden noin 24. Nuorten kerhot, huoltajien infotilaisuudet, Kyläjuhlat ja hankkeen johtotiimin sekä kylätyöntekijöiden koulutukset että seurantamatka järjestetään samaan tapaan kuin edellisvuonna.

Hankkeen aikataulusuunnittelu Suomesta käsin osoittautui hyvin haasteelliseksi, koska monet toimintatavat ja aikataulut ovat aivan erilaisia Keniassa, joka sijaitsee päiväntasaajalla. Esimerkiksi koulut toimivat kolmen kuukauden aikajaksoissa. Jokaisen kolmen koulukuukauden jälkeen lapsilla on kuukauden lomakausi. Näin rytmittyy kenialainen kouluvuosi. Tiivis yhteydenpito etelän kumppaneihin Keniaan oli erittäin tarpeellista. Tästä huolimatta hankevalmistelumatkan aikana tehdyt aikataulutarkistukset olivat tärkeitä, jotta kaikki paikalliset tarpeet tulivat huomioon otetuiksi ensimmäisen hankevuoden aikataulusuunnittelussa. OVC-tukihankkeessa on mukana useita eri tahoja, ja aikataulujen koordinointi tulee olemaan haasteellista myös toisen ja kolmannen vuoden osalta. Ensimmäinen toteutunut hankevuosi tulee vasta näyttämään pitääkö aikatauluja edelleen tarkentaa.

6.2 Hankkeen toteutus- ja seurantaorganisaatio sekä vastuunjako

Hankkeen suunnittelun ja rahoituksen sekä valvonnan ja seurannan järjestäminen ja raportointi ovat järjestön suomalaisten toimijoiden, Kenfin Bridge ry:n hallituksen, vastuulla. Käytännön toteutuksesta vastaavat hallituksen puheenjohtaja Katriina Mwaramwendo ja projektivastaava Kirsti Järvinen.

Hankkeen toteutuksesta ja hallinnosta Kenian Busiassa vastaa projektipäällikkö Herbert Muchesi. Hänen alaisuudessaan ja kanssaan tiiviissä yhteistyössä toimii projektin toiminnanjohtaja Christofer Oluoch. Projektijohdon avustamisesta ja raportoinnista vastaa raportoija. JECC-johtotiimi ja raportoija sekä kylätyöntekijät toimivat projektijohdon (projektipäällikön ja projektin toiminnanjohtajan) alaisuudessa.

Projektijohto toimii yhteistyössä kirjanpitäjän kanssa. Projektijohdon vastuulla on myös rahankäyttö projektissa. Rahankäyttöön oikeutetaan siihen erikseen nimetyt henkilöt, kaksi yhdessä. Projektijohdon vastuulla on järjestää vuosittainen tilien ja hallinnon tarkastus, jonka tekee paikallinen ja siihen virallisesti pätevä tilintarkastaja, joka lähettää tarkastusraporttinsa suoraan suomalaisille vastuuhenkilöille. Kenialaiset kumppanit tekevät omaa projektiseurantaa neljännesvuosittain ja raportoivat tiedot Suomeen projektin valvojille, jotka raportoivat hankkeen etenemisestä ulkoasiainministeriölle.

Hankeorganisaation muodostaminen ja työnjaon määrittely olivat yllättävän helppoja prosesseja hankesuunnittelijan näkökulmasta katsottuna. Etelän kumppanit valitsivat omat projektivastuuhenkilönsä heinäkuussa 2010 seminaarin aikana pidetyssä äänestyksessä, joka oli lähes yksimielinen. Henkilövalinnoissa kannattaa siis kuunnella kumppaneiden asiantuntevaa ääntä. OVC-tukihankkeessa mukana olevat tekevät järjestötyötä vapaaehtoisperiaatteella ja tuovat mukanaan oman erityisosaamisensa, joka heillä on annettavanaan.

7 HANKKEEN SEURANTA, RAPORTOINTI JA ARVIOINTI

7.1 Hankkeen tiedonkeruu ja seurantamenettely Suomessa ja Keniassa

Vapaaehtoiset kylätyöntekijät keräävät koko hankkeen ajan tietoa projektin etenemisestä Familyfile-kansioihin. Nämä tiedot syötetään Familyfile-tietojärjestelmään, josta saadaan helposti raportteja projektin käyttöön. Kirjanpito tuottaa omat raporttinsa varojen käytöstä. Lisäksi jokaisen hankevuoden lopulla kylätyöntekijät tekevät projektiperheille kyselyn, jossa seurataan lasten koulunkäynnin, sadonkorjuun sekä eläinten hoidon etenemistä. Raportteja ja neljännesvuosittaisia yhteenvetoraportteja seuraamalla projektijohto Suomessa saa tietoa hankkeen toteutumista niin toiminnan kuin rahoituksenkin tasolla. Edellä mainittujen asioiden lisäksi Familyfile-kansioihin kerätään tietoja esim. perheenjäsenten välisistä suhteista sekä terveys- ja taloustilanteesta, jotta nähdään tuottaako psykososiaalinen tuki positiivista muutosta perheen tilanteessa.

Hankkeen suomalaiset vastuuhenkilöt ovat viikoittain yhteydessä projektijohtoon Keniassa. Seuraamalla kenialaisten lähettämiä rahankäytön (esim. tiliotteet) ja toimenpiteiden raportointia annetaan palautetta ja ohjeita havaittujen muutostarpeiden mukaisesti. Suomesta käy ainakin yksi projektin vastuuhenkilö vuosittain Keniassa seuraamassa hankkeen etenemistä. Tämä henkilö vierailee muutamissa hankeperheissä ja haastattelee ja dokumentoi näkemäänsä.

7.2 Hankkeen paikalliskulujen kirjanpidon ja tarkastuksen järjestäminen

Busiassa yhteistyökumppani JECC toimittaa hankkeen kuitit paikalliselle kirjanpitäjälle, joka pitää Kenian yhdistyslakien mukaista kirjanpitoa hankerahoista. Tilintarkastus suoritetaan Keniassa ja siihen palkataan ulkopuolinen, kenialainen, tilintarkastaja. Tämän jälkeen kirjanpitoraportti ja dokumentit lähetetään Suomeen, jossa ulkopuolinen kirjanpitäjä ja tilintarkastaja tarkastavat kenialaisen kirjanpidon ja tilintarkastuksen.

7.3 Väliarviointi ja evaluointi hankkeen päätyttyä

Hankkeen väliarviointi pidetään kesällä 2013. Se toteutetaan Kenian Busiassa yhteistyökumppanin kanssa yhdessä. Projektijohdolle ja -tiimin jäsenille, hyödynsääjille ja kylätyöntekijöille jaetaan kyselylomake, jonka avulla käydään kohta kohdalta läpi hankkeen eri vaiheet ja arvioidaan, onko hanke toteutunut suunnitelmien mukaan, ja jos ei, niin miksi? Kenfin Bridge ry:n edustajat käyvät paikan päällä haastattelemassa perheiden ja lasten mielipiteitä siitä, onko projekti auttanut heitä ja millä tavalla. Näitä tietoja vertaillaan Keniasta neljännesvuosittain tulleisiin raportteihin, ovatko raporttitiedot samansuuntaisia kuin väliraportin tulokset. Evaluointi eli loppuarviointi tehdään alkuvuodesta 2014. Sitä varten laaditaan kyselylomakkeet hyödynsääjille ja projektijohdolle ja -tiimin jäsenille. Hankkeen kenialaiset johtajat laativat myös sanallisen raportin hankkeen toteutumisesta omasta näkökulmastaan katsottuna. Hankkeen suomalaiset vastuuhenkilöt tekevät lopullisen arvion, joka lähetetään ulkoasiainministeriöön hankkeen loputtua.

8 HANKKEEN BUDJETTI JA RAHOITUSSUUNNITELMA

Hankkeelle on Suomessa laadittu kokonaisbudjetti kolmelle vuodelle ulkoministeriön lomakkeistoa hyödyntäen. Lisäksi hankkeen Keniassa aiheutuvat kulut on eritelty erillisessä englanninkielisessä budjetissa, jonka lopulliset luvut budjettiin on täsmennetty yhdessä etelän kumppanijärjestön kanssa Keniassa huhtikuussa 2011. Rahoitussuunnitelmassa järjestön omarahoitusosuus on vähintään 15 %, josta puolet muodostuu vapaaehtoistyötä ja tavaralahjoituksista. Taulukossa 1 (sivuilla 51 ja 52) esitetään hankkeen kokonaisbudjetti ja rahoitussuunnitelma vuosille 2012–2014.

Taulukko 1. Hankkeen budjetti ja rahoitussuunnitelma vuosille 2012–2014

Hankkeen budjetti ja rahoitussuunnitelma				
Hankkeen budjetti	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Yhteensä
	2012	2013	2014	
1. Henkilöstökulut (Liite 1)				
Suomalaisen henkilöstön palkka- ja sivukulut	2500	2500	2500	7500
Suomalaisten asuminen ja matkakulut	800	600	600	2000
Paikallisen henkilöstön palkka- ja sivukulut, sis. kerhonohjaus	6340	8264	8904	23508
Suomal. vapaaehtoistyö, 2 hlöä	2160	1800	1600	5560
Suomalaisten vapaaehtoistyön arvo, 2 vap.eht.tt./v. Keniassa	80	80	80	240
Henkilöstökulut yhteensä	11880	13244	13684	38808
2. Toimintokulut (esimerkiksi koulutus) (Liite 2)				
Ostetut asiantuntijapalvelut, konsultit: Epada, eapu, Zion	2890	1400	1400	5690
Muut kulut, matkat + atk-kouluttajan matka + palkkio	2800	2000	2000	6800
Toimintokulut yhteensä	5690	3400	3400	12490
3. Materiaalit, hankinnat ja investoinnit (Liite 3)				
Laite- ja materiaalihankinnat, ruoka, siemen, koulut. + eläimet	3463	5533	7217	16213
Rakentaminen, talon kunnostus, käsienpesu, aita	450	25	25	500
Muut hankinnat, banneri, läppärit, tulostin, tstokalusteet + tarv.	3894	2384	3584	9862
Tavaralahjoitusten arvo, puhelimet 4 kpl, kk-suojat	433	657	961	2051
Materiaalit, hankinnat ja investoinnit yhteensä	8240	8599	11787	28626
4. Käyttö ja kunnossapito (Liite 4)				
Käyttökulut, puhelimet + netti	120	150	200	470
Kunnossapitokulut	150	200	250	600
Käyttö ja kunnossapito yhteensä	270	350	450	1070
5. Seuranta-, arviointi- ja tiedotuskulut (Liite 5)				
Henkilöstökulut ja ostopalvelut	500	500	500	1500
Matka- ja majoituskulut	8000	4000	4000	16000
Muut kulut, seurantaohjelma raportoijalle 1. v., lehtimainonta 2. ja 3. v.	1450	862	687	2999
Tiedotuskulut Suomessa (enintään 5 % kokonaiskuluista)	498	500	500	1498
Seuranta-, arviointi- ja tiedotuskulut yhteensä	10448	5862	5687	21997
TOTEUTUSKULUT YHTEENSÄ	36528	31455	35008	102991
6. Hallintokulut (Liite 6)				
Hallinnon palkka- ja sivukulut	575	575	575	1725
Toimistokulut	1610	1610	1610	4830
Suomalaisen järjestön lakisääteiset tilintarkastuskulut	700	700	1000	2400
Varainhankinnan kulut (ei tiedotuskuluja), 1. v. video 300	1160	720	720	2600
Suomalaisten vapaaehtoistyön arvo	400	100	300	800
Hallintokulut yhteensä	4445	3705	4205	12355
HANKKEEN KOKONAISKULUT YHTEENSÄ	40973	35160	39213	115346
Hallintokulujen osuus kokonaiskuluista (enintään 10%)	10,85	10,54	10,72	10,71

Hankkeen rahoitussuunnitelma	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Yhteensä
1. Järjestön omarahoitus (Liite 7)				
Rahallinen osuus	3073	2637	2941	9171
Vapaaehtoistyö ja tavaralahjoitus	3073	2637	2941	9171
Järjestön omarahoitus yhteensä	6146	5274	5882	17302
Omarahoitus kokonaiskuluista (vähintään 15%)	15	15	15	15
2. Ulkoasiainministeriön hanketuki				
Aiempi hanketuen myöntö				
HAETTAVA HANKETUKI	34827	29886	33331	98044
HANKKEEN KOKONAISRAHOITUS YHTEENSÄ	40973	35160	39213	115346

Hankebudjetointi ja rahoitussuunnittelu vaativat paljon aikaa ja pitkäjänteisyyttä. Suunnittelun edetessä ne näyttävät olevan jatkuvasti muutoksessa oleva kokonaisuus. Ulkomainen hintataso ja sen muutokset tuovat oman värinsä suunnittelutyöhön. Lisäksi täytyy ottaa huomioon paikkakunta-kohtaiset erot hinnoissa ja tietysti valuuttakurssin vaihtelut. Haasteita on siis monia. Kriittikää täytynee antaa myös ulkoasiainministeriön suunnittelulomakkeille, jotka eivät ole kovin helppokäyttöisiä tai muunneltavissa olevia. OVC-tukihankkeen kohdalla suunnittelussa päädyttiin ratkaisuun, jossa Keniassa sekä Suomessa syntyville menoille laadittiin omat budjettinsa. Näitä osakokonaisuuksia oli helpompi hallita ja hahmottaa. Lopulliseen hanketukihakemukseen edellä mainitut budjetit sitten yhdistettiin, jotta saatiin aikaan koko hankkeen kattava budjetti- ja rahoituslaskelma.

9 HANKKEEN KEHITYSPOLIITTISET PÄÄMÄÄRÄT JA LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT

OVC Support Project -hankkeen tärkeimpänä päämääränä on mahdollistaa orpojen ja haavoittuvaisten lasten pääseminen peruskoulutuksen piiriin ja näin mahdollistaa heille parempi tulevaisuus huonoista lähtökohdista huolimatta. Koulutus avaa reitin pois äärimmäisestä köyhyydestä ja nälästä, jota hankkeessa edesautetaan mm. ruokatukea antamalla. Olennainen osa hanketta on myös psykososiaalinen tuki, jolla pyritään edistämään sukupuolten tasa-arvon ja naisten aseman parantamista perheissä ja yhteisöissä. Myös hiv/aidsin vas-

tainen työ on yksi hankkeen keskeisiä teemoja. Valistuksen avulla pyritään vähentämään jo saatujen tartuntojen haittoja sekä uusien tartuntojen määrää.

10 PALAUTETTA HANKESUUNNITELMASTA

OVC Support Project -hankesuunnitelma on saanut kannustavaa palautetta hankkeen suunnittelun viimeistelyvaiheessa tahoilta, jotka ovat olleet kiinnostuneita hankkeesta ja lupautuivat sen lukemaan ja sitä jollain tavoin kommentoimaan. Ulkopuolisen näkökulman saaminen viimeistelyvaiheessa tuntui ehdottoman tärkeältä, koska suunnitteluprosessi oli ollut kovin pitkä ja monivaiheinen. Suunnittelija saattaa uppoutua yksityiskohtiin ja kokonaisuus voi hämärtyä ja päinvastoin.

Kaikkein eniten positiivista palautetta hanke sai sen käytännönläheisyydestä ja toiminnoista ruohonjuuritasolla eli lasten ja perheiden perustarpeiden ja jokapäiväisen elämän äärellä tapahtuvasta auttamisesta ja tukemisesta. Palautteen antajat kiinnittivät myös huomiota joihinkin yksityiskohtiin, jotka heitä ilahduttivat hankesuunnitelmaan tutustuessaan. Näitä asioita olivat esimerkiksi kanojen lahjoittaminen tyttöjen hoitoon ja gender-teeman esille nostaminen osaksi hankkeen tärkeitä teemoja.

Paras palaute oli kuitenkin vastaus hankevalmistelumatkakutihakemukseen, jonka Katriina Mwaramwendo teki keväällä 2011 hankeneuvojan kehotuksesta. Vastaus, joka oli myönteinen, antoi hanketyön etenemiselle uutta positiivista voimaa. Samalla muut palautteet, jotka hankesuunnitelmasta saatiin, olivat positiivisia ja kannustavia. Olihan hanketta jo pitkään muokattu ja hankevalmistelumatkakutuen saaminen oli merkki mahdollisesta rahoituksen saamisesta koko hankkeelle.

11 HANKESUUNNITTELUPROSESSIN HAASTEET JA POHDINTAA

Hankesuunnitelman teko on pitkä ja monivaiheinen prosessi. Ensimmäinen puoli vuotta, syksyllä 2009, kului hankkeen sisältöön, aikatauluihin ja kehitysyhteistyöhön tutustuessa. Samanaikaisesti piti kuitenkin pohtia erilaisia ratkaisumalleja etelän kumppaneiden kanssa tehtyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Työmäärä tuntui aluksi kovin suurelta, mutta kun aihekokonaisuudet sai jaetua pienemmiksi kokonaisuuksiksi, osatavoitteiksi itselleen, alkoi tulla tunne siitä, että työn tekeminen on mahdollista. Mielestäni tärkein hankkeen alkuvaiheen suunnittelussa on aikataulun laadinta. Sen pitää olla riittävän väljä, jotta erilaisiin yllättäviin viivästyksiin on mahdollista varautua. Hankesuunnittelussa ollaan tekemisissä niin monien tahojen kanssa, että lienee selvää, että kaikki aikataulut eivät välttämättä toteudu ensimmäisen suunnitelman mukaan. Mikäli aikatauluissa ei ole huomioitu pientä viivästymisvaraa, saattavat myöhästyminen koitua suuriksi ongelmiksi hankkeen etenemisessä.

Erityisesti huomioon tulee ottaa aikataulukulttuuri, jota noudatetaan etelän kumppanin kotimaassa. Tämä, afrikkalainen ajattelutapa aikataulujen täsmällisyydestä, yritettiin ottaa huomioon jo alustavien aikataulujen laadinnassa. Aikataulullisesti ongelmallisimmat kohdat sijoituivat kaiken kaikkiaan hankesuunnittelun loppupäähän. Hankeluonnoksen lukijat saivat ilmeisesti liian vähän lukuaikaa, vain pari viikkoa, koska osa palautteista saapui vasta tammikuun lopulla, kun niitä oli pyydetty tammikuun alkuun. Tästä johtuen hankesuunnitelman viimeistely vierähti kuukaudella eteenpäin helmikuuhun. Alkuperäisen aikataulun mukaan hankesuunnitelman piti valmistua maaliskuun loppussa. Vaikka tämä aikataulu ei toteutunutkaan, se ei ollut katastrofi hankkeen jättöä silmällä pitäen, koska viimeinen jättöpäivä ulkoasiainministeriöön oli toukokuun lopussa. Lisäksi hankevalmistelumatka ajoittui huhtikuulle. Koska hankevalmistelumatkaa vuodelle 2011 ei oltu etukäteen huomioitu aikatauluisissa, hankesuunnitelman viimeistelylle ei ollut jäänyt aikaa kuin toukokuu. Tähän en ollut omassa henkilökohtaisessa aikataulussani osannut varautua, ja siitä aiheutui kiirettä. Jostain oli pakko tinkiä, ja se jokin oli tämä opinnäytetyö, joka on sisällöltään laajempi kokonaisuus kuin hanketukihakemus. Kahden samanaikaisen kirjoitustyön yhtäaikainen eteenpäinvieminen ei ollut mahdol-

lista siinä mittakaavassa kuin olin alunperin suunnitellut. Kaiken kaikkiaan alkuperäinen aikataulu toimi pienistä viivästymisistä huolimatta niin, että tärkein tavoite, ulkoasiainministeriölle suunnattu hanketukihakemus, valmistui sille asetettuun aikatauluun mennessä. Lohdutukseksi hanketukihakemusta suunnittelevalle lukijalle voin kertoa, että hakijoiden onneksi kaikki hakemukset tarkistetaan ja puutteisiin pyydetään täydennystä. Näin ollen pienet inhimilliset puutteet eivät vielä hakemuksen etenemistä katkaise.

Kevään 2010 aika oli konkreettisten ratkaisumallien eli käytännön ratkaisujen luonnostelua hankkeen toteuttamiseksi. Saman kevään kohokohta oli matka Helsinkiin ulkoasiainministeriön arkistoon, jonne ei voi satunnaisesti poiketa, vaan siellä vierailunsa pitää etukäteen ilmoittaa ja sopia. Lisäksi pitää tietää, mitä asioita eli mitä hankkeita haluaa tarkastella. Kansalaisjärjestöhankkeet 2009 -luettelon perusteella valitsimme muutaman samankaltaisen hankkeen, joita menimme Katriina Mwaramwendon kanssa tutkimaan. Aikaa olimme varanneet yhden työpäivän mittaisen ajan. Paikan päällä meitä odottivat mahtavat kasat arkistokansioita, joihin paneuduimme. Yksi henkilö olisi tarvinnut vastaavan materiaalin tarkasteluun ja muistiinpanojen tekemiseen vielä toisenkin päivän. Kahdestaan työskentelyn hyötynä oli mahdollisuus samankaltaisesti yhteistyössä pohtia, mihin seikkoihin erityisesti kannatti kiinnittää huomiota ja mitkä asiat olivat tallentamisen arvoisia. Tutkijoiden helpotukseksi näitä julkisia asiakirjoja saa tarvittaessa kopioida tai kuvata, mutta kuitenkin rajallisesti ja osittain maksua vastaan. Arkistosta kerättyjen tietojen perusteella oli mahdollista pohtia näiden hankkeiden toteuttamiseen liittyneitä onnistumisia ja peilata niitä omaan hankesuunnitelmaan. Mitä voisimmekaan ottaa opiksi näistä aikaisemmista hankkeista? Hankesuunnittelijan kannattaa todella hyvissä ajoin valikoida ne hankkeet, joita haluaa arkistossa tarkastella, koska hankemateriaalin esille etsiminen ja tutkimisen mahdollistamisen etukäteisjärjestelyt vaativat useita yhteydenottoja ja siinä saattaa vierähtää aikaa useita viikkoja.

Kun ensimmäinen hankeluonnos valmistui, keväällä 2010, haki Katriina Mwaramwendo sen perusteella hankevalmistelumatkatukea kesälle ajoittuvaa seminaarimatkaansa varten. Tämän hakemuksen hylkääminen ja sen mukana

saatu palaute pudotti suunnittelijansa ”maan pinnalle”. Loppupäätelmä saadusta palautteesta oli, että samanaikaisesti kahdella paikkakunnalla tapahtuva hanke ei todennäköisesti tulisi saamaan ulkoasianministeriön hanketukea. Perusteluina olivat muiden muassa yhdistyksen pieni koko ja aikaisemman hankekokemuksen puuttuminen. Palaute tuntui aluksi masentavalta, koska omat käsityksemme etelän hankekumppanien ja yhdistyksen voimavaroista näyttivät olevan aivan eri tasoilla kuin ministeriön virkamiehellä. Emme kuitenkaan halunneet antaa asiassa periksi vaan päätimme jatkaa hankkeen suunnittelua vain yhdelle paikkakunnalle vain toisen yhteistyökumppanin kanssa toteuttaen.

Etelän kumppanimme suhtautuivat asiaan ihailtavan positiivisesti. He olivat valmiita jatkamaan yhteistä suunnittelua ja tekemään toistensa kanssa yhteistyötä. Yhdistyksenä meillä olisi kuitenkin mahdollisuus tehdä yhteistyötä myös hankkeen ulkopuolelle jääneen kanssa. Päätimme tehdä ratkaisevan päätöksen vasta kesän Kenian matkan jälkeen. Kevään 2010 aikana piti myös tehdä paljon valmisteluja kesällä tapahtuvaa Kenian matkaa varten. Edessä oli uuteen kulttuuriin ja sen toimintakenttään ja etelän kumppaneihin tutustuminen. Hankkeen esittelymateriaalit piti kääntää englanniksi, jotta niitä oli helppo esitellä etelän kumppaneille yhteisissä seminaareissa Busiassa. Toinen tärkeä, ehkä tärkein, asiakokonaisuus, johon piti huolella valmistautua, oli kaikkien vielä epäselvien, vain Keniassa selville saatavien, asioiden ja kysymysten yhteen kokoaminen. Näitä erityiskysymyksiä olivat esimerkiksi paikallisen hintatason ja ratkaisumalleihin liittyvien toimintatapojen selvittäminen.

Hankesuunnittelun kohokohta minulle henkilökohtaisesti oli yhden kuukauden kestänyt matka Keniaan heinäkuussa 2010. Siellä Kenfin Bridge ry:n järjestämässä seminaarissa saimme jakaa ja miettiä hankkeeseen liittyviä asioita yhdessä etelän kumppaneiden kanssa. Keskeisiä kysymyksiä, joihin ryhmätöissä etsittiin vastauksia, olivat hankkeen käytännön järjestelyt ja hankeorganisaation valinta. Merkittävän tärkeäksi osoittautui myös hankkeeseen osallistuvien paikallisten yhteistyökumppaneiden tapaaminen. Jotta hanke tulisi tunnetuksi ja saisi paikallisten toimijoiden hyväksynnän, koimme tärkeäksi tiedottaa hankkeesta etukäteen. Pyrkimyksenä oli saada eri tahot tavalla tai toisella

osallistumaan tai ainakin suhtautumaan myönteisesti hankkeeseen, jonka on tarkoitus saada aikaan kestäviä muutoksia. Kaikkein vaikuttavimpia kohtaamisia olivat tapaamiset paikallisissa perheissä, joissa elettiin hyvin vaatimattomissa oloissa monien ongelmien keskellä. Hankesuunnittelun kannalta oli myös tärkeää päästä näkemään, millaista kehitysyhteistyöprojektin toteuttaminen on käytännössä. Se oli mahdollista toisen etelän yhteistyökumppanin luona Mbalessa, jossa pääsin tutustumaan paikalliseen perhetyöprojektiin. Hankebudjetin laatiminen kolmelle hankevuodelle ja erityisesti paikallisen hintatason hahmottaminen ovat isoja asioita, jotka eivät käy käden käänteessä. Ne ovat todellakin hyvä tehdä tiiviissä yhteistyössä etelän kumppanin kanssa, jotta paikalliset erityispiirteet ja kustannustason arviointi olisi mahdollisimman lähellä totuutta.

Kenian matkan jälkeen oli helpompi tehdä päätöksiä, jotka ratkaisivat millä paikkakunnalla hanke tultaisiin toteuttamaan, Busiassa vai Mbalessa. Jälkeenpäin ajatellen vaikea valinta koitui kaikkien osapuolten hyväksi, koska näin saatiin useamman tahon yhteistyön mukanaan tuoma hanke, joka saa aikaan verkostoyhteistyötä. Mielestäni kenialaisten keskinäinen yhteistyö on yksi tämän hankkeen sivutuotteena syntynyt ”helmi”, joka toivottavasti tuottaa uusia yhteistyömuotoja ja laadukkaampaa avustustyötä.

Syksyn 2010 aikana hankesuunnitelma valmistui esiteltäväksi Kepan hankeneuvojalle sekä lukukierrokselle yhdistyksen hallituksen jäsenille ja muutamalla muulla asiasta kiinnostuneella ulkopuolisella taholla. Näin saatiin arvokasta palautetta, vaikka se merkitsi myös lisää muutoksia ja työtä hankesuunnitelman eteen. Keskusteluissa hankesuunnittelijan kanssa tuli esiin asioita, joita voisi vielä korostuneemmin tuoda esiin. Hankeneuvojan kyky nähdä suunnitelmat yhtenä osana laajaa hankekenttää antanee lähtökohdan löytää aina jotain uutta kehitettävää ja erityisesti hankeneuvojan positiivinen ja kannustava asennoituminen antaa hyvän lähtökohdan uusille tavoitteille, joita kohden lähdetään etenemään. Vaikka lasten ja perheiden lukumäärän porrastus merkitsi paljon muutostyötä, tuntui se silti erinomaiselta ratkaisulta, koska silloin hankkeen alussa jäisi enemmän aikaa ja resursseja hankeorganisaation kouluttamiseen ja hankkeen käynnistämiseen.

Kaksiviikkoisella hankevalmistelumatkalla huhtikuussa 2011 Kenfin Bridge ry:n puheenjohtaja Katriina Mwaramwendo ja hallituksen jäsen Varpu Kangas tapasivat etelän yhteistyökumppaneita, joiden kanssa solmittiin aiesopimukset hankkeen toteuttamisesta suunnitelman mukaisesti. Samalla sovittiin vielä viimeisimmät käytännön kysymykset ja budjetin vaatimat tarkistukset. Tämä merkitsi hankesuunnittelijalle vielä uutta muutoskierrosta sekä suunnitelmaan että budjettiin. Aikaa hanketukihakemuksen jättämiseen oli enää noin kuukausi ja siihen aikatauluun ei enää ollut varaa saada lisääaikaa. Niinpä loppurutiuksesta hankesuunnitelman parissa tuli tiukka, mutta toisaalta silloin oli asiaan myös paneuduttava tehokkaasti. Henkilökohtaisesti suurin panostus itseltäni vaadittiin kolmen vuoden budjetin laatimiseen ja sen monien eri muutosten tekemiseen. Jälkeenpäin saavutuksesta voi olla ylpeä, koska en ole koskaan erityisesti pitänyt numeroiden kanssa työskentelystä. Hankesuunnittelun haastavin osuus oli ehdottomasti hankesuunnitelman jatkuva muutoksessa oleminen. Aina kun luulin, että joku kohta on loksahnut paikalleen, joku toinen osuus muuttui niin, että myös edelliseen oli tehtävä muutoksia. Tästä aiheutui jatkuva luova prosessi, jota on pakko ymmärtää ja sietää. Siihen oli vain pakko heittäytyä mukaan ja ajatella, että prosessin aikana esiin hioutuu lopulta ”timantti” eli hankesuunnitelma.

Hankesuunnitelman laatiminen on laaja ja pitkäaikainen prosessi, jossa tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja lannistumatonta mieltä. Suunnitelman tekemiseen liittyvät tärkeimmät seikat olivat joustavien aikataulujen laatiminen ja paikallisista ongelmista nousevien ratkaisumallien sovittaminen kohderyhmän, etelän kumppanin ja kyseessä olevan maan olosuhteisiin, niin että sekä viralliset kuin epäviralliset tahot tulee huomioitua. Näin jälkeenpäin asiaa tarkasteltuna em. tahoihin olisi voinut pitää vieläkin tiiviimpää yhteyttä. Välimatkan ollessa pitkä auttaa nykytekniikka yhteydenpidossa. Vain kustannustekijät saattavat asettaa esteitä tiiviimmälle yhteistyölle, koska yhteydenpito reaaliajassa on vielä melko kallista. Tiiviin yhteydenpidon lisäksi on tärkeää kehitys yhteistyön mielenkiintoisen maailman hahmottaminen, joka on ehdoton edellytys hankeajattelun pääsemiseksi.

Aloittelevan hankesuunnittelijan kannattaa ehdottomasti aloittaa tutustuminen Kepasta eli Kehitysyhteistyön palvelukeskuksesta, josta löytyy laaja kirjo tietoa alan eri toimijoista ja koulutusta niin perus- kuin erityissectoreista. Kepan kirjasto on myös tutustumisen arvoinen kattavine aineistoineen. Mielestäni tärkein henkilö on kuitenkin hankeneuvoja, hankesuunnittelijan uskollinen tuki ja neuvonantaja. Epävarmoissa hetkissä ja tienristeyksissä kannattaa ehdottomasti käyttää hänen apuaan. Tämä oli ratkaiseva seikka myös OVC Support Project -hankkeen suunnittelussa. Hankeneuvojat ovat hyvin tietoisia hankkeiden saannin perusteista, jolloin heitä kannattaa kuunnella tarkalla korvalla. Hankesuunnittelijan tärkeästä roolista huolimatta on vähintäänkin mainittava hankesuunnittelijan saama muu tuki, kuten perhe ja muut yhdistyksen jäsenet, joiden tuki on äärimmäisen tärkeää jaksamisen ja aina uuden innostumisen kannalta. Lisäksi etelän kumppaneille on annettava erityismaininta tuesta, jota olemme saaneet hankesuunnittelun moninaisissa vaiheissa, sen ala- ja ylämäissä.

LÄHTEET

Ammatillista koulutusta Nakurun lapsille -hanke, Kenia. 2008. Nakurun lapset ry. Helsinki: Ulkoasiainministeriön arkisto.

Gender – sosiaalinen sukupuoli kehitysyhteistyössä. 2007. Kehitysyhteistyön palvelukeskus. Miktor.

Kansalaisjärjestöhankkeet 2009. Ulkoasiainministeriö. Kansalaisjärjestöyksikkö.

Kansalaisjärjestölinjaus. 2007. Ulkoasiainministeriö.

Kehityspoliittinen ohjelma 2007. Kohti oikeudenmukaista ja kestävästä ihmis-
kuntapolitiikkaa.

Valtioneuvoston periaatepäätös 2007. Ulkoasiainministeriö.

Kehitysyhteistyö muuttuvassa ilmastossa. 2008. Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Laitinen, H. 2002. Kenen ehdoilla? Osallistaminen kehitysyhteistyössä. Helsinki: PriimaOffset.

Lasten ravitseminen ja perheiden tuki -hanke, Etiopia. 2009. Interpedia ry. Helsinki: Ulkoasiainministeriön arkisto.

Muchesi, H. Sähköposti 26.9.2009. Background.

Ndeda, M. Sähköposti 26.9.2009. Kenya: overview.

Ndeda, M. Sähköposti 14.2.2010. PRSP in Kenya.

Ndeda, M. Sähköposti 16.3.2010. Project brief & Stakeholders analysis.

Ndeda, M. Haastattelu 15.7.2010. Kenia: Mbale.

Oranga, C. Sähköposti 31.1.2011.

Suomen kehitysyhteistyö 08. Ulkoasiainministeriö.

Tammilehto, O. 2009. Globalisation and Dimensions of Poverty. Helsinki: Hakapaino.

Tammilehto, O. 2006. Yhden taalan kysymys. Globalisaatio ja köyhyyskiista. Vantaa: Dark.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino – Juvenes Print.

Hanketuen käsikirja. Osa I: Suunnitteluopas. 2005. Ulkoasiainministeriö. Kehityspoliittinen osasto.

Hanketuen käsikirja. Osa II: Hakuopas. 2005. Ulkoasiainministeriö. Kehityspoliittinen osasto.

INTERNETLÄHTEET

HIV- ja AIDS-Perustietoa. Terveys ja sairaudet. THL/Terveysten ja Hyvinvoinnin Laitoksen internetsivut. Saatavissa:
http://www.ktl.fi/portal/suomi/tietoa_terveydesta/terveys_ja_sairaudet/infektiotaudit/hiv_ja_aids/perustietoa/. [viitattu 18.2.2011].

Hiv/aids. Terveys. Unicef Suomen internetsivut. Saatavissa:
http://www.unicef.fi/hiv_aids. [viitattu 18.2.2011].

Kenian katulapset. Kenia. Taksvärkki ry:n internetsivut. Saatavissa:
<http://www.taksvarkki.fi/kategoria.php?lang=fi&cat=198>. [viitattu 16.3.2011].

Kenya: Some facts and statistical data on HIV/AIDS. AfricaFiles-internetsivut. Saatavissa: <http://www.africafiles.org/article.asp?id=12560>. [viitattu 22.2.11].

Tilastot 2009: Suomen kehitysyhteistyö. Maksatukset 2000 – 2009 pitkäaikaiset yhteistyömaat. Ulkoasiainministeriön (Kehitysviestintä) internetsivut. Saatavissa: <http://www.slideshare.net/globalfinland/suomen-kehitysyhteisty-tilastot-2009>. [viitattu 30.6.2011].

2012-2014

Kokonaistavoite**Main goal****Problem**

Köyhyyden vähentäminen
Reduction of Poverty
Poverty

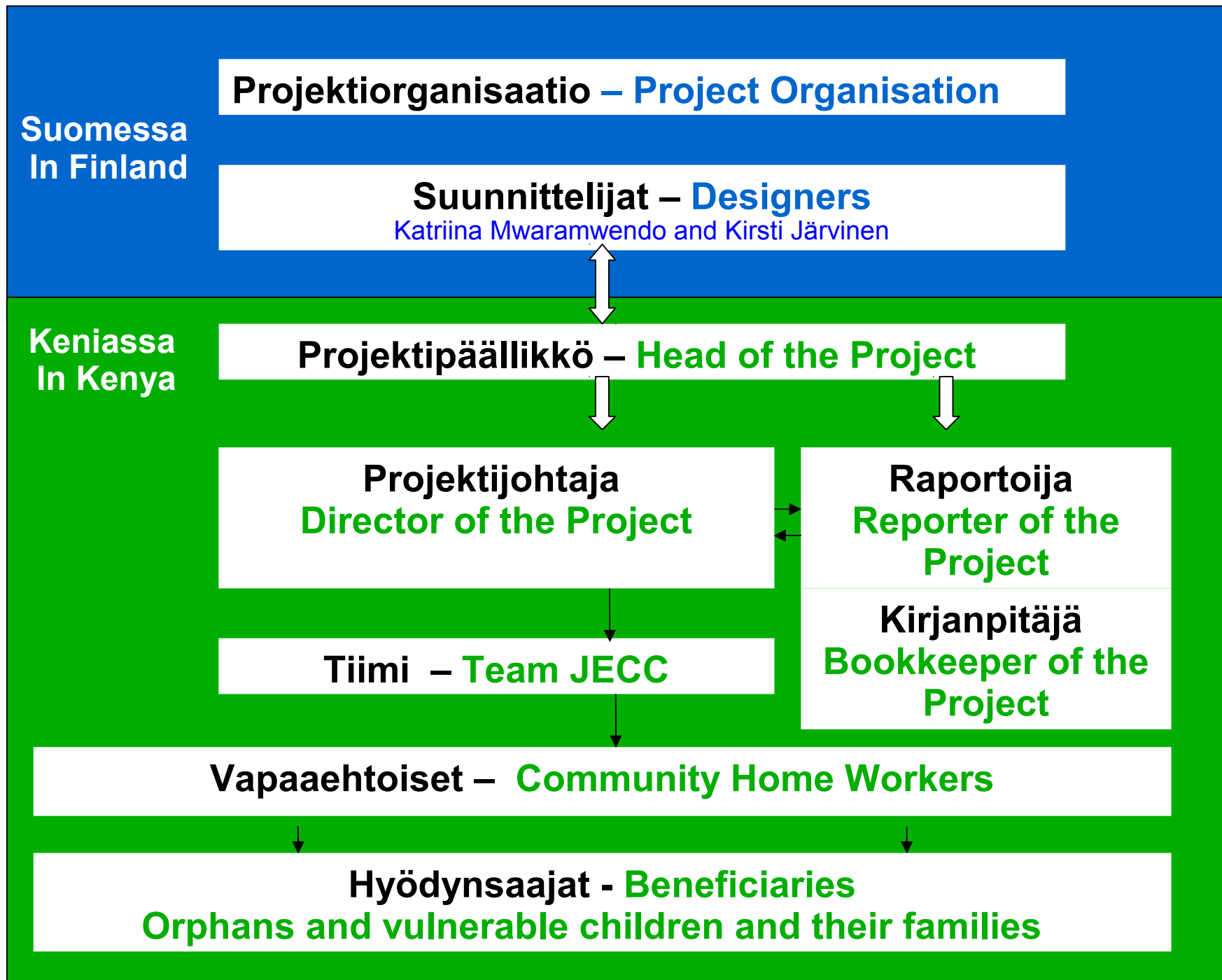
Kehitystavoite**Development Objective/Goal****Core Problem**

Orpojen ja haavoittuvaisten lasten väheneminen
Reduction of OVC
Increasing amount OVC

Projektin tavoitteet**Project Purpose/****Immediate Objectives****Problems**

Mahdollistetaan lasten koulunkäynti ja tuetaan perheitä
Give children possibility to go to school and support families
No education for poor/vulnerable children
Adults can not take care of children (hiv/aids, drugs, alcohol etc.)

Kuukautis-suojat Sanitary towels to girls	Koulupuvut School uniforms	Materiaalit Other materials	Tasokoemaksut Fees/Mocks	Välipalat Snacks
	kanat ja kananruoka Chickens and food for them		Siemenet Seeds	Vuohet Goats
KUINKA PÄÄSTÄÄN TAVOITTEISIIN? HOW TO REACH THE GOALS?			Valistus/psykososiaalinen tuki Information/Psychosocial support	

BUSIA OVC PROJECT 2011-2014
(Orphans and Vulnerable Children Support Project)

CARRIED OUT OF KENFIN BRIDGE NGO (FINLAND)
JAMII ENCOURAGEMENT CHILDREN CENTRE (KENYA)
P.O. Box 477, Busia Kenya(EA) tel.+254-722278071
email:jamiichildrencentreencouragement@yahoo.com

OVC REGISTRATION FORM

Report Date_____

• **Child Information**

First name _____

Surname _____

Date of birth _____

Age _____

Gender   Male Female

Birth Certificate   Yes No

Date of Registration _____

Registered for _____ District

• **Family Information**

Name of mother _____

Name of father _____

What is the child's relationship to head of the household or guardian?

Father Mother Uncle Aunt Grandmother Grandfather

Self Sister Brother Others (specify) _____

Sisters and their age _____

Brothers and their age _____

Method of income in the family?

Farming *Business* *Labour work* *Employed*

Other (specify) _____

Number of children living at home *below 18 y* *between 18-24y* *above 24 y*

Head of the household _____

• **Site Information**

Country and State _____

Province _____

District _____

Division _____

Location _____

Sub-location _____

Household number _____

Landmark _____

• **OVC status**

Single orphan (specify) _____ *Orphan* *Vulnerable*

What is the nature of vulnerability? *Parent chronically ill* *Child chronically ill*

Child headed home *Other* _____ *Explain more* _____

_____

• **School information**

Is he/she attending school? *Yes* *No* *Not applicable*

What is the school enrollment status?

Nursery *Primary* *Secondary* *Vocational school* *Collage* *Out of school*

How was the school attendance in past month if he/she enrolled to school?

Average days of attendance per week: _____

What is the reason he/she is not attending to school?

Sick parent/guardian/sibling *Lack of the school fees* *Does not own school uniform*

She/he has to work at home *Periods*

How many days he/she is away from school in a month? _____

Not attending, please specify? _____

Gender information

• **Health information**

What is the hes/hers health status? *Good* *Sickly* *Very sick (bed ridden)*

Explain more about the sickness? _____

Does he/she get enough help and treatment for the sickness?

Yes *(specify)* _____

No *(specify)* _____

Previous diseases: _____

Disabilities: *Physical disability* *Mental disability* *Both*

Does she/he have hiv/aids? *No* *Not tested*

Yes *(what kind of treatment there is for him/her)* _____

Is there any indication of child abuse or assault?

_____

_____

N.B:PLEASE NOTE IN THE CASE OF CHILD ABUSE THE CASE SHOULD BE REPORTED IMMEDIATELY (WITHIN 24 HOURS) TO THE CBO AND ALL RELEVANT AUTHORITIES ?

Health of the family

Is there health problems in the family? _____

If yes, who has? *Mother* *Father* *Sister* *Brother* *Grandmother*

Grandfather *Aunt* *Uncle* *Other*

If there is AIDS/HIV problem, has the person been tested? _____ (date)

Has others in the family been tested? *Yes* *No*

If yes, place and date _____

Does anyone in the family get any treatment for HIV/AIDS? _____

• **Nutrition information**

How much money the family has for food per day? _____

What does the family usually eat? _____

How often they get meat? *Every day* *Once a week*

Couple of times in a month *Less than once a month*

How often they eat beans? *Often* *Now and then* *Seldom*

How often they eat vegetables? *Every day* *Now and then* *Seldom*

How often they eat eggs? *Every day* *Once a week*

Seldom than once a week *Very seldom*

How often they can get fruits?

Every day *Every week* *Now and then* *Very seldom*

Can they get milk daily? *Yes* *No* How is the milk used (specify)? _____

Average meals per day? 1 2 3 4 5 6

What type of meals he/she gets? *Breakfast* *Snack at school* *Lunch at home*

Lunch at school *Snack at home* *Dinner at home* *Supper*

What the meals includes, (specify)?

Breakfast _____ *Snack at school* _____ *Lunch at school* _____

Snack at home _____ *Dinner at home* _____

_____ *Supper* _____

Does the family own a home garden? Yes No

If yes, what do they plant? _____

What plant would help them? _____

Is there possibility to plant something around the house? Yes No

Does the family own any animals? Yes No

If yes, what and how many? *Chicken* _____ *pcs* *Goats* _____ *pcs* *Cows* _____ *pcs*

Pigs _____ *pcs*

What food they will get from animals? _____

Does they sell the animals? Yes No

If yes, how much money they will get it? _____

What animal they would like to have? _____

• **Benefits information**

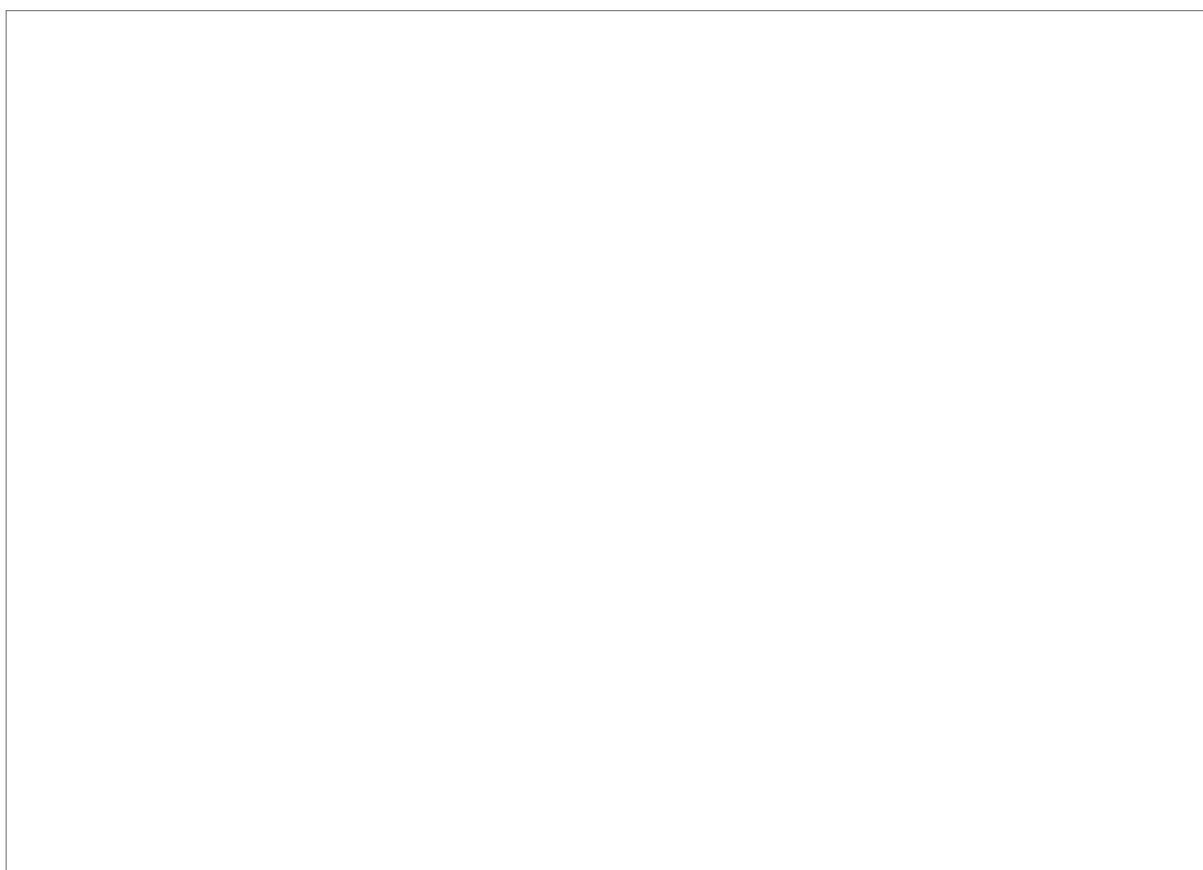
Is he/she receiving any benefits? Yes No

If yes, what kind of benefits? Health-care of medical or prevention Shelter and care

Food aid Education and Vocational training Protection Economic strengthening

Psychosocial Support Others _____

Photo of the family

THIS INFORMATION IS DIRECTLY FROM HEAD OF THE HOUSEHOLD. I PROMISE TO TREAT THIS INFORMATION WITH CONFIDENTIALITY AND WILL NOT REVEAL ANY PART OF IT TO ANY PERSON OR ORGANISATION OUTSIDE OF THE OVC PROJECT. THIS INFORMATION WILL BE USED ONLY FOR THE NEEDS OF OVC PROJECT DONE BY KEN-FIN BRIDGE NGO (FINLAND) AND JECC ENCOURAGEMENT CHILDREN'S CENTRE, KENYA) 2012-2014 IN BUSIA

Date _____

_____
Name and signature of household head

_____
Name and signature of CHW worker

_____
Name and signature of the village elder

_____
Name and signature of project manager

OVC Support Project toteutussuunnitelma ja -aikataulu 2012-2014

Vuonna 2012 80 lasta ja 16 perhettä	tammikuu	helmikuu	maaliskuu	huhtikuu	toukokuu	kesäkuu	heinäkuu	elokuu	syyskuu	lokakuu	marraskuu	joulukuu
Viikko 1		Projektitoimiston sisustaminen (laitteet ja materiaalit) ja vartiointi	Viikon kestävä hankekoulutus: Organisational capacity building training for JECC I. Michael Ndeda. Hankejohto (=2 johtajaa + -tiimi 6 hlöä). Kylätyöntekijöiden (CHW) perehdytys Familyfile-kansioiden käyttöön.	Punaisen ristin ensiapukoulutus johtotimille ja kylätyöntekijöille	Lapset aloittavat koulun ja saavat koulupuvut ja muut tarvikkeet sekä lounas- ja välipalajakelu aloitetaan.		Tiiminjäsenen, johtajien itsearviointi Keniassa ja Suomessa.	Vierailut perheissä jatkuvat edelleen kuukausittain.	Zion Clinicin käytös-/asen nemuutoskoulutus projektitiimille ja kylätyöntekijöille.		Vierailut perheissä jatkuvat edelleen kuukausittain.	Projekti työntekijöiden (+M. Ndeda, C. Oranga) itsearvioinnit Keniassa ja Suomessa.
Viikko 2				Vuohien luovutus alkaa, kanat tytöille ja kuu-kautissuojat tytöille sekä kylätyöntekijä täyttää Girl Report -lomakkeen		Sosiaalityöntekijä Christina Oranga vieraillee konsultoinnissa kylätyöntekijöille.	Viikon kestävä hankekoulutus: Organisational capacity building training for JECC II.	Sosiaalityöntekijä Christina Oranga vieraillee konsultoinnissa kylätyöntekijöille (CHW-tiimi).	Sosiaalityöntekijä Christina Oranga vieraillee konsultoinnissa kylätyöntekijöille (CHW-tiimi).	Viikon kestävä hankekoulutus: Caregivers training 3 days (Gender 3 h), Organisational capacity building training for JECC III 2 days.	Sosiaalityöntekijä Christina Oranga vieraillee konsultoinnissa kylätyöntekijöille (CHW-tiimi).	
Viikko 3	Hankesopimus allekirjoitettu tähän mennessä. Kaksi suomalaista vastuuhenkilöä avustavat hankkeen...	Projektin avajaiset yhteistyökumppaneille. Samalla viikolla lasten huoltajien infotilaisuus (sis. Gender-infon).	Kylätyöntekijät aloittavat kuukauden lasten huoltajien infotilaisuus (sis. Rekisterilomake ja siemenlajitelma.			Neljän tiimiläisen atk-peruskurssi, 2. ryhmä.						Vuoden 2013 uusien lasten koulupukujen ompelu alkaa.
Viikko 4	..käynnistämisesä viiden viikon ajan. Tehdään myös orpolasten valintaa lähikylästä (hakemuslomakkeet). Kylätyöntekijöiden (CHW) infotilaisuus + sopimusten teko. + Kylän vanhimpien info.		Perhekohtaisten tietojen syöttäminen hanketietokantaan raporttoijan toimesta alkaa.	1. tiimipalaveri: tiimien vetäjien ja kylätyöntek. Kokous, josta raportti hankejohtolle. Hankejohtoon raportti Suomeen projektin etenemisestä.		2. tiimipalaveri: tiimien vetäjien ja kylätyöntek. Kokous, josta raportti hankejohtolle.		3. tiimipalaveri: tiimien vetäjien ja kylätyöntek. Kokous, josta raportti hankejohtolle. Hankejohtoon raportti Suomeen projektin etenemisestä.		4. tiimipalaveri: tiimien vetäjien ja kylätyöntek. Kokous, josta raportti hankejohtolle.	Seuraavan vuoden hakulomakkeiden jako ja perheiden etsintä alkaa.	5. tiimipalaveri: tiimien vetäjien ja kylätyöntek. Kokous, josta raportti hankejohtolle. Hankejohtoon raportti Suomeen projektin etenemisestä.
Muuta	Projektitoimiston kunnostustyöt alkavat. Hankejohtoon atk:n kurssit (sis. Kirjanpitäjän ja raporttoijan tietokantakoulutus + 4 hlöä atk-perusk., 1. ryhmä).		Kylätyöntekijät täyttävät rekisterilomakkeen, jokaisesta lapsesta ja perheen tilanteesta perhekohtaiseen Familyfile-kansioon. Tarjouspyynnöt ompelijoille.		Vuohen luovutuksen yhteydessä tehdään sopimus: kahden poikasen luovuttamisesta (perhe + projekti)							Lasten valinta vuodelle 2013. Kenialainen kirjanpito tilitoimistoon.

CHW= Community Home Worker (kylätyöntekijä)